

A

NAGYBÁNYAI REF. EGYHÁZMEGYE

1910. ÁPRIL 26. ÉS 27. NAPJAIN NAGYBÁNYÁN
TARTOTT

RENDES KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE

*

AZ EGYHÁZMEGYE HIVATALOS KIADVÁNYA

HATVANKILENCZEDIK DARAB

NAGYBÁNYA
NÁNÁSY ISTVÁN KÖNYVNYOMDÁJÁBÓL
1910

A

NAGYBÁNYAI REF. EGYHÁZMEGYE

1910. ÁPRIL 26. ÉS 27. NAPJAIN NAGYBÁNYÁN
TARTOTT

RENDES KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE

AZ EGYHÁZMEGYE HIVATALOS KIADVÁNYA

HATVANKILENCZEDIK DARAB

NAGYBÁNYA
NÁNÁSY ISTVÁN KÖNYVNYOMDÁJÁBÓL

1910

**A nagybányai református egyházmegye
1910. ápr. 26. 27. napjain Nagybányán tartott közgyűlésén
jelen voltak:**

Széll György esperes és **Helmeczy József** egyházmegyei gondnok
elnöklelte alatt:

Balogh István, Sátor Dávid, Szabó József, Nagy Elek, Tóth Dániel,
Papolczy Zoltán lelkészi tanácsbírák.

Tóth Mór, Csaba Adorján, Szilágyi Tihamér, Sinka Lajos, Bay
Lajos világi tanácsbírák.

Magoss Ferencz lelkészi, Torday Imre világi főjegyző.

Soltész Elemér lelkészi, dr. Helmeczy Pál világi aljegyző.

Nagy Lajos közpénztárnok.

Dr. Harcsár Géza ügyész.

Balajthy Károly, Batta Miklós, Bogdán Lajos, Dávid Sándor,
Gachal János, Joó Kálmán, Kálmán Sándor, Kató Béla, Kiss Sándor,
Kócsi Péter, Makai Elek, Marcsa Imre, Melegh Albert, Miszti Mihály,
Molnár Lajos, Nagy Károly, Nagy Mihály, Nagy Sándor, Oláh Sándor,
Öry Tamás, Papp József, Szabó Károly, Szentgyörgyi Zsigmond, Sziky
Ádám, Varga Jenő rendes, Csiszár Árpád, Gyökössy József, László
János segédlelkészek.

Fábián István tanítótestületi képviselő.

Bak István avasujvárosi, Bakos István lázárii, Bartha Enok magos-
ligeti, Bálint Zsigmond nagykolcsi, Bánóczi Gusztáv rozsályi, Böször-
ményi Sándor pettyéni, Böszörményi Zsigmond aranyosmedgyesi, Császi
Antal mikolai, Cseh Károly vámfalui, gr. Degenfeld Sándor nagybányai,
Erdei József szentmártoni, Jakó Sándor józsefházai, Kánya Zsigmond
patóházai, Katona Zoltán méhteleki, Károly Mihály ombodi, Király
László szárazberekai, Kiss Imre uszkai, Kiss Sándor nagypaládi, Krakkó
Zsigmond nagyhodosi, Lőrinczi Gusztáv sárközi, Maák Ferencz kőszeg-
remetei, Medgyesi József szatmárhegyi, Miklós Antal hiripi, Osváth Elek
batizi, Pap Márton felsőbányai, Peleskey Pál szamoskrassói, Sebestyén
Endre szamoskóródi, Szabó András apai, Szilvási István misztótfalui,

Szilvási Sándor sárközujlaki, Szoboszlay Sándor tisztabereki, Tar Albert kispaleskei, Tóth Gáspár adorjáni, Tóth Gáspár kispaládi, Vajda Pál kiskolcsi képviselők.

1. Esperes ur buzgó imádság után a közgyűlést hosszabb beszéddel megnyitja.

Imádság és megnyitó beszéd jegyzőkönyvbe vétetni határoztatik.

Imádság.

Nagy Isten, mindeneknek Ura! Összejöttünk újból anyaszentegyházad ügyeinek intézésére. Atyáink szokásához híven, dolgaink kezdetén, segedelmedet esdjük, kegyelmedet keressük!

Minden ami csak van — benső szükségesség szerint — a Te céljaidat szolgálja, Uram. A roppant mindenség — a beléje adott örök törvényeknél fogva — hatalmad magasztalója, neved dicsőítése. Csak az embervilág az egyedül — de ép' ez végetlen fölényünk — mely nem kényszerűségről, de öntudatosan hívatott szolgálni, Atyánk! céljaidat. Kiemelkedni — ahonnan lett — a föld porából, feljebb-feljebb küzdeni magát égi-eredetű lelkével, megnemesíteni ez életet alkotásaiban, tetteiben, hogy az ember léte is legyen öntudatosan, Uram, mint a roppant mindenség, a te neved dicsőítése s így az egész teremtettség mind-mind téged áldjon, magasztaljon!

E végre szállott alá e földi alacsony helyekre a te szentséges Fiad, hogy a föld porában vergődő, gyötrődő ember tekintetét feléd irányítsa. E végre alapította meg a te országodat, hogy annak ereje áthassa a népeket, nemzeteket s mindeneket tehozzád vezéreljen. Eme te országod földi képe, anyaszentegyházad gyarló munkásai vagyunk mi, erőtlenségűvel, de szíves igyekezettel. Jövel láttasd meg a te erődet a mi munkáinkon! Ime egykor földönjártában a te szent Fiad mondotta volt bátorításul az övéinek: *Valamit kérendetek az én Atyámtól az én nevemben, mindazt megadja tinéktek.* Kérünk, töltsd bé rajtunk szent Fiad kegyelmes ígétét. Éreztesd velünk a te áldott jelenlétedet. Éreztesd velünk ama te Lelked erejét, mely egykor a tanítványokban a hitet lánggra szítá, neked, az ő Uroknak gyülekezeteket teremte; a te Lelked erejét, mely vigasz, fény, áldás, a küzködő, vajudó embernek; a te Lelked erejét, mely az evangéliom mélyéből merít s Istennel, az élet Urával egyességre juttat; hogy így anyaszentegyházadat sikerrel építhessük s áldott lehessen bejövételünk s kimenetelünk.

Amen.

Beszéd.*Nagytiszteletű és Tekintetes Egyházmegyei Közgyűlés!*

Egyházaink ügyeinek tárgyalását mielőtt megkezdendők, általános helyzetünkhöz óhajtok néhány szót fűzni. Nem közegyházunk helyzetéről kívánok szólni, de saját egyházaink állapotáról, ami különben is első helyen gondoskodásunk tárgyát kell, hogy képezze.

Az adócsökkentési segélylyel, köztudomásu, adózó hitfeleink, mint kicsike egyházaink anyagi helyzete lényegesen javult; de vele bizonyos animozitás, sőt aggodalom merült föl az egyháztagek és belhivatalnokok között, az adókulcs megváltoztatása s ennek folyománya, a díjlevelek szükségletté átalakítása folytán. Hogy elejét vegyük e mutatkozó érzékenységeknek — közreműködésével egyházmegyei gondnok urnak — értekezletet hívtunk össze a végett, hogy úgy a belhivatalnokok, mint az adózó egyháztagek érdekeinek megóvása mellett a díjlevelek pénzértékre átváltoztatását miként lehetne úgy eszközölni, hogy a lelkészi s tanítói fizetésekiegészítés csorbulást ne szenvedjen? Vagylagos díjlevéllel, azaz a terményfizetés megtartása mellett, de 10 évre kölcsönös megegyezéssel, pénzzel megváltás útján véltük elérni a célt s a most tárgyalás alá kerülő új díjlevelek már ez alapon készültek.

Az uszkai egyházban a lelkészi díjlevél kiállítása körül az egyháztanács tagjai részéről komoly nehézség támadt, amely elfajulással fenyegetett. Egyházmegyei gondnok ur szíves közreműködésével, előszóval megvilágítva a dolgot az egyháztanács tagjai előtt, személyes közreműködésünkkel sikerült a felmerült ellentéteket kiegyenlíteni. Egyedül a garbolczi egyház, hol nagy baj és veszedelem van. De erről másutt fogok jelenteni.

Az adócsökkentési segély rendkívüli erőgyűjtés forrása lenne, ha egyházaink az új adókulcs életbeléptetése mellett is, a régi adózás összegét rendkívüli adó alakjában viselnék s egyházfentartási, építkezési alap gyűjtésére fordítanák s így jövő helyzetüket megalapoznák. De itt igen sok a félreértés, aminek elhárítása mielőbb kívánatos. Egyházaink anyagi helyzetének javítása mellett önként előtérbe tolul a lelkiekben, a valláserkölcsekben való fejlődés kérdése. Volt szerencsém e helyről rámutatni, hogy egyháztanácsaink ne csak az anyagiak iránt érdeklődjenek s adminisztratív kérdésekkel foglalkozzanak, de a multak tradícióihoz visszatérve, a valláserkölcsekkel is. Templomaink, iskoláink a hit, a tudás terjesztői voltak mindig. Ma is azok; de a hitet mélyíteni, a tudást szélesebb körre terjeszteni ki: hivatásunk. Több hit, több

tudás: erre van szükség, hogy a haladó kor fattyuhajtásai el ne lepjék a műveltség örve alatt egyszerű hitfeleink lelkét s helyes irányban, önmaguk helyzetét, a közt előbbvivőleg fejlődhessenek egyházaink tagjai. És itt reánk lelkészekre, tanítókra is, nagy, de hálás működési tér vár! Benső összeköttetést kell létesíteni egyházaink tagjaival, együtt-érezni velők, megérteni bajaikat, szükségleteiket, vezetni, irányítani őket. Ha nincs tér a vallásegyenlőségi egyesületre, vagy gátja van a Kálvinszövetségnek, lehet vallásos estély, gyakori felolvasások útján, énekkarok, a szegény-ügy gondozása által hatni, a nép szóródását nemesíteni s így az általános fejlődést előbbvinni. Mindez több munkára hív el; de úgy gondolom, a több munka egyházunk tagjai életében fog áldást teremni egyházunk, hazánk javára!

Sajnálattal említem fel Szikszay Zoltán esperes szomorú végét, halálát. Ugy tetszik, mintha benne a hit tört volna össze; holott a normális gondolkodás fentakadásának súlya zúzta össze!

Azon benső összeköttetésnél fogva, mely a közgyűlés tagjai között fentáll, örömmel emlékezem meg, hogy a mi tanácsbírókat, Csaba Adorjánt öfelsége kegyelme Szatmárvármegye főispánjául hívta el. Közgyűlésünknek nem volt alkalmá ö beigtatása alkalmából üdvözölni, mert hiszen nem volt együtt. Most egybegyűlve igaz szívvel köszöntsük ö.

Szíves viszonyunk alapján a szomszéd máramaros-ugocsa egyházmegyével, új esperese beigtatásán egyházmegyénk üdvözlétének kifejezésével az e. m. elnökség Sátor Dávid tanácsbíró bizta meg, ki is jelentette, hogy üdvözlétünk szíves fogadtatásra talált.

Ezek után, midőn a szép számmal megjelent közgyűlési tagokat üdvözölném, a közgyűlést elnöktársam nevében is megnyitottnak nyilvánítom.

2. A megbízó levelek beszédésével elnökség Bogdán Lajost bizza meg. Elmaradásukat igazolták: dr. Dezső Kálmán tanácsbíró, Bartók Károly, Bodnár János, Pásztor István, Sipos Károly lelkészek, Kádár Károly tanítóttestületi képviselő. Képviselő nem küldését indokoltan jelentettek Egri, Váralja.

Közgyűlésünk alkotó tagjait az elől kitett sorrendben igazolja; az indokoltan távollevők és képviselőt elfogadható ok miatt nem küldött egyházak mentségeit tudomásul veszi. Az amaczi, kishodosi, szatmárudvarii egyháztanács 30 nap alatt az esperesi hivatalnál igazolja, miért nem küldött képviselőt? Garbolcz büntetéspénzt fizessen megbízó levelének szabálytalan volta miatt (gondnok nem írta alá).

3. A jegyzőkönyv hitelesítésére az elnökség a jegyzőkön kívül Sátor Dávid, Szabó József, Tóth Mór tanácsbírákat küldi ki. A hitelesítés helye: Szatmár, ideje: 1910. május 2.
4. A közgyűlés tagjai közt szétosztott nyomtatott tárgysorozat felolvasottnak tekintetvén, a tanácskozás sorrendjéről változtatás nélkül elfogadtatott.
5. A máramaros-ugocsa egyházmegye esperesének, Szikszay Zoltánnak elhunytát
fájdalmas részvétellel veszi tudomásul egyházmegyénk közgyűlése.
6. Esperes ur melegen üdvözli egyházmegyénk tanácsbíróját, Csaba Adorján ömértóságát, Szatmárvármegye és Szatmár város főispánjává történt kineveztetése alkalmából.
Egyházmegyénk a maga részéről is benső örömmel üdvözli új méltóságában ama férfiut, kit úgy egyházi, mint világi téren köztisztelet, bizalom, nagyrabecsülés vesz körül.
Ünnepelt tanácsbíró a szíves üdvözlést hálás köszönettel fogadván, igéri, hogy egyháza javát munkálni, annak felvirágoztatásán buzgólkodni főispáni tisztében is kedves kötelességének ismeri és arra még fokozottabb mérvben törekszik.
7. Olvasatatott az időszaki változásokat tárgyaló esperesi jelentés az alábbiakban:

Nagytiszteletű és Tekintetes Egyházmegyei Közgyűlés!

I. Jelentésem az időközben felmerült s említést igénylő ügyekről midőn megtenném: első helyen kívánok megemlékezni az időközi változásokról. Sajnálattal jelentem, hogy lelkészi karunknak mult gyűlésünk óta is megvan a maga vesztesége. A már régóta betegeskedő udvarii lelkésztársunk, *Hajdu Albert* kidőlt sorainkból f. év elején! Hosszu éveken át, a nekie adatott erő mértéke szerint szolgálta egyházát, igyekezett építgetni azt s tanügyi bizottságunknak munkás tagja, lelkészi gyámintézetünk kezelő-választmányának elnöke volt. Legyen neve, egyszerű munkássága kegyelettel megörökítve gyűlési jegyzőkönyvünkben!

A méhteleki egyház lelkészéül mult év szept. 14-én Molnár Lajos és Madarassy László urak vezetése alatt *Varga Jenő* szőlősgyulai lelkész választatott meg, ki is állását az esperesi engedély kiadása után január hó 1-én elfoglalta.

A kishodosi egyház lelkészéül f. év január hó 24-én Joó Kálmán és Patay László urak vezetése alatt *Marcza Imre* mezőturi s. lelkész választatott meg. Szabályszerű lévén választása: meghívására az engedélyt kiadtam s állását február hó 23-án el is foglalta.

Felügyelő lelkészül az udvarii egyházban Dávid Sándor batizi lelkészt bíztam meg.

A s. lelkészi karban a következő változások történtek: Kakszentmártonban lelkészi kisegítőül Kovács Gyulának adtam felhatalmazást a múlt év október havában. Magosligeten hasonminőségben november 4-től Filep Sándornak, majd az ő eltávozása után Gyökössy József volt nagypaládi s. lelkésznek. Nagypaládon febr. 1-től Bethlendi Endre s. lelkésznek, Gyökössy József jan. 31-én történt eltávozása után.

Tanítókul alkalmazást nyertek: Magosligeten Biró Lajos, Apahegyen Virág László, Tisztabereken Szöllősi János, Ombodon Csele József (kit vallás- és énektanból vizsgatételre utaltam), Nagypaládon Ujj András, Hiripen Huszár Irén, kiket is állásaikban ideiglenesen megerősítettem.

Az udvarii egyház meghívás útján akarta lelkészi állomását betölteni. De kit meghívni akart, annak minősítését a II. t.-cz. 10. §-ában megnevezettek a II. t.-cz. 20. §-a alapján, azon esetből folyólag, hogy a szomszédos Batiz községben szónoklatot tartott s a választók közül néhányan meghallgatták, félretették illetőleg a választásból kizárták az illetőt s így a lelkészi állás betöltésére pályázat hirdettetett.

Az uszakai egyház szintén meghívás útján akarja lelkészi állását betölteni, de a meghívás okmányát nem terjesztette be teljesen s így itt is pályázatot hirdetünk.

A garbolczi egyház lelkészi állomása is megürül. Megtettem az intézkedéseket a betöltés tárgyában. Az egyház meghívás útján való választást akarna. De ott az az igen nagy akadály van, hogy tenger küzködés után sincs a lelkészi fizetés beszédve és többszöri figyelmeztetés és visszaküldözés mellett az új díjlevél e pillanatban érkezett meg. Ezért a meghívás ügyét függőben kellett tartanom.

II. Őszi közgyűlésünkről távolmaradásukat a 79—1910. sz. e. m. végzésben említettek kimentették s így a birság alkalmazására nem került a sor.

III. 92—1910. sz. a. elrendelt fegyelmi eljárás az uszakai egyház-tanács azon tagjai ellen, kik a lelkészi díjlevél kiállítását megtagadták, foganatosított.

IV. 83—1910. 2) alatt a tisztabereki tanító Kerekes Zsigmond

ellen elrendelt fegyelmi eljárást — minthogy az illető állásáról lemondott okt. hó elején s az egyház tőle megszabadult — nem volt szükség foganatosítani.

V. 83—1910. 3) sz. alatt a lázárii egyház utasított a pénzkezelésnek az E. T. 124. §-a szerint való eszközzésére. Beérkezett jelentés szerint a pénzkezelés még a régi, tehát új intézkedésre van szükség.

VI. A költségvetések egy részét most sem erősíthetem meg, részint azon átmeneti állapot folytán, hogy az adókulcs és díjlevél némely egyházakból most kerül elénk megerősítés végett; részint pedig a miatt, mert némely egyházak — bár adócsökkentési segélyt nyertek a törvényben előírt új adókulcs életbeléptetése mellett — mégis azért a régi adókulcs szerint készítették költségvetéseiket. Ez esetből folyólag tisztelettel kérem a Nagytiszteletű és Tekintetes közgyűlést, hogy a III. t.-cz. 13. §-ában foglaltak folytán minden egyházat, amely adócsökkentési segélyt nyert, kötelezni méltóztassék, hogy az adócsökkentési segély kérvényében választotta új adókulcs életbeléptetése tárgyában a megfelelő lépéseket tegye meg s egyidejűleg, ha szükséges, a díjlevelek átalakítására vonatkozólag is intézkedjék, mert már okt. 1-re az összes tanítói díjleveleket az egyházkerületre fel kell terjesztenünk.

Sajnálattal, de kötelességszerűleg jelentem, hogy a garbolczi egyházban a törvény, mint hagyomány által szentesített rend felbomlott. Bár az egyházkerületi közig. bíróság kötelezte ítéletileg az egyházat, hogy a belhivatalnoki fizetést természetben, díjlevél szerint fizessék: az egyháztanács két ízi felhívásomra sem teljesítette a kivetést. Lelkész és tanító fizetést így nem kaptak. Hogy megélhetésüket biztosítsuk: elnöktársammal egyetértőleg, megszolgált, de ki nem adott fizetésök terhére az egyházmegyei pénztárból 920 koronára menő előleget adattunk, amely még máig sem térült vissza. A garbolczi egyház 1910. évi költségvetése és belhivatalnoki fizetése kivetését hogy eszközöltessem, küldöttséget kellett kiküldennem. Ez hozta létre az egyháztanács segédkezésével az 1909. évi költségvetést és belhivatalnoki fizetés kivetését 1910. márc. 1-én. De a befizetés még most sem történt meg, pár ízi figyelmeztetésem dacára is. Az egyháztanács tagjai ellen, kik megtagadták az egyházi adó kivetését, behajtását, megindítottuk a fegyelmi eljárást elnöktársammal. De másban is hibásak s állásukkal visszaélők az egyháztanács tagjai. Többen utasításaimat egyszerűen nem teljesítették, sőt az E. T. I. t.-cz. 15. §-ának ellenére fensőbb jóváhagyás nélkül adókulcsukat egyszerűen félretették s az új adókulcsot életbe léptették. Kivetették, sőt be is szedték annak nyomán az egyházi adót,

de a lelkész és tanítónak, bár utasítottam őket, fizetést nem adtak, pedig az adócsökkentési segítyt is felvették. Mindez a létező rend feldúlása s törvényeink szándékos mellőzése, ép' azok részéről, kik hivatalva volnának, letett esküjük szerint, a rend, a törvény megtartására másokkal is.

VII. Az iskolai felszerelések határideje szept. 30-án lejár. Azok első részét minden egyháznak be kell szerezni. Utasíttatni kérem az egyházakat ez irányban. Közvetítesemet — hogy az összes egyházak részére közösen szerezzük be a felszerelésből hiányzókat — szívesen felajánlom. Talán jutányosabban kapjuk.

Kiváló tisztelettel, Avasujváros, 1910. ápr. 21-én, *Szell György*, esperes.

I. Közgyűlésünk *Hajdu Albertnek*, az udvarii egyház közszeretben álló lelkészének elhunytát fájdalommal veszi tudomásul s nevét jegyzőkönyvében megőrökíti.

Varga Jenőnek méhteleki, *Marcza Imrének* kishodosi lelkészszé választását megerősíti, mindkét ifju lelkészt örömmel fogadja kebelébe, jövő munkálkodásukhoz a legszebb reményt fűzi.

Segédlelkészek elhelyezésére, tanítók alkalmazására vonatkozó esperesi intézkedéseket helyesléssel megerősíti.

Az udvarii, uszkai, garbolczi lelkészi állások betöltése tárgyában esperes ur eljárását belybenhagyja.

A II. III. IV. és V. pontját a jelentésnek tudomásul veszi.

A VI. pont alatt foglaltakhoz képest kimondja, miszerint az adócsökkentési segítyt nyert egyházak a törvény rendelkezésének megfelelően az új adókulcs életbeléptetését s ahol szükséges, a díjlevél átalakítását eszközöljék s azokat augusztus 1-ig esperesi hivatalhoz beterjeszték.

Amikor sajnálattal értesül a garbólcsi egyház züllött viszonyairól, szigoruan utasítja egyháztanácsot, miszerint a kiküldött bizottság kivetése alapján az egyházi adót azonnal szedje be, illetve 8 nap alatt a belhivatalnokoknak szolgáltatassa ki, még pedig a szolgálmányokat pénzben, a terményeket pedig természetben; belhivatalnokokat kötelezi az egyházmegyei pénztárból előlegezett 920 koronának azonnali befizetésére. Amennyiben a belhivatalnokok a kivetéssel elégedetlenek volnának, forduljanak az illetékes egyházmegyei bírósághoz.

Az egyháztanács ellen engedetlensége, törvénytelen eljárása miatt a fegyelmi eljárást elrendeli.

VII. Hogy az iskolai tanszerek könnyebben és olcsóbban beszerezhetők legyenek, felhívja az egyes egyházakat: írják össze a hiányzó és szükséges tanszereket s terjeszszék be e kimutatást angusztus 1-ig esperesi hivatalhoz együttes megrendelés céljából.

8. Olvastatott az egyházkerület 1909—619. sz. jegyzőkönyvi pontja az ifjusági könyvtár ügyében.

Jelzett szám alatt olvasható miniszteri leiratra közgyűlésünk föl hívja az egyházak figyelmét.

9. Olvastatik az egyházkerületi közgyűlés jegyzőkönyvének 1909—622. sz. pontja, mely szerint a konvent 1909—346. sz. a. felhívja a segélyben részesülő egyházakat — első sorban a lelkészeket terhelő anyagi felelősség mellett — arra, hogy az iskolamegszüntetési eseteket haladéktalanul jelentsék be a célból, hogy a segélyekből az iskola-fentartásra eső rész kellő időben bevonható legyen.

Közgyűlésünk az idézett jegyzőkönyvi számra felhívja különösen a lelkészek figyelmét.

10. Olvastatott az egyházkerületnek az egyetemes konvent 1909—364. sz. határozatát tárgyaló, a tőkekamat-segélyek alapján felvett kölcsönök konvertálása s e tekintetben az egyes egyházakért a kerület által készfizető kezesség vállalása tárgyában hozott 1909—623. jegyzőkönyvi száma,

melyre a tőkesegélylyel bíró egyházak lelkészeinek figyelmét azzal hívja fel közgyűlésünk, hogy egyöntetű eljárás céljából a hivatolt határozatban foglaltakat tegyék megbeszélés tárgyává az egyházmegyei lelkészegyesület legközelebbi értekezletén.

11. Olvastatik az egyházkerület 1909. évi jegyzőkönyvében 624. sz. a. foglalt 344—1909. számú, a belhivatalnoki díjlevelek átválttatása tárgyában hozott konventi határozat.

Alkalmazkodás végett valamennyi adósegélyben részesülő egyház lelkészének figyelmébe ajánlja közgyűlésünk.

12. Olvastatik a beregi egyházmegye 1909—129. sz. a. kelt következő határozata:

„Egyházmegyei egyetemes lelkészértekezlet felterjesztést intéz az egyházmegyei közgyűléshez az iránt, hogy a többi egyházmegyék bevonásával hasson oda az illetékes fensőbb egyházi hatóságnál, hogy

jövőben a bevehetetlennek minősített egyházi adó 5% helyett 10%-ban állapíttassék meg s ennek megfelelő kárpótlásban részesíttessenek az egyes gyülekezetek.

Egyházmegyei közgyűlés az indítványt elfogadja s megkeresi a testvér egyházmegyét, irjanak fel a főtsz. kerületre a % felemelése tárgyában; meg van arról győződve, hogy így az egyöntetű eljárás eredménye el nem marad; egyben kéri azt is, hogy határozataikat velünk közölni kegyeskedjenek.“

Egyházmegyei közgyűlésünk a beregi egyházmegye idézett határozatát magáévá teszi; ennél fogva e jegyzőkönyvi számot az egyházkerületre fölterjeszti, valamint a beregi egyházmegyével is közli.

13. A felsőszabolcsi egyházmegye a dunántuli egyházkerület főgondnokát, Tisza István grófot a Ne temere dekrétum elleni nagyhatású felszólalása alkalmából hálásan üdvözölte, hasonló eljárás fogatosítására felhívta a testvéregyházmegyét is.

Egyházmegyénk helyesléssel veszi tudomásul a felsőszabolcsi egyházmegye üdvözlét.

14. A pesti egyházmegye pártoló ajánlattel küldi meg ifju Mádi Lajos hírlapírónak egy központi hivatalos közlőny létesítését s ez által az egyházi közigazgatás egyszerűsítését célzó beadványát, illetve indítványát.

Indítvány felett közgyűlésünk napirendre tér.

15. Az egyházmegye 1909—91. sz. határozatával kiküldött bizottság a néhai Lőkös Jánosné hagyatékának felosztásáról szóló, Szatmáron 1909. okt. 6. kelt jegyzőkönyvet beterjeszti. E szerint a hagyatékából egyenkint 392 korona segélyt nyert a következő tiz egyház, u. m. Apahegy, Avasfelsőfalu, Homok, Dobrácsapáti, Kakszentmárton, Magosliget, Rozsály, Sárköz, Szamoskóród, Tisztaberek s a segélyösszeg nevezett egyházaknak ki is adatott.

Tudomásul szolgál.

16. Tárgyalás alá vétetett a szamoskóródi egyháztanácsnak jóváhagyás végett egyházmegyei közgyűlés elé terjesztett amaz egyhangu határozata, melyben kimondja, miszerint felekezeti iskoláját az állami iskola felállításával beszünteti, olyformán, hogy az állam az egyház jelenlegi kántortanítóját állami tanítóul átveszi s a kántori teendők végzésére, méltányos díjazás mellett, feljogosítja.

Bár sajnálattal veszi tudomásul közgyűlésünk a szamoskóródi egyháztanácsnak felekezeti iskolája megszüntetésére

vonatkozó határozatát: tekintettel nevezett egyháznak s maguknak az egyháztagnak is szegénységére; tekintettel arra a körülményre, hogy rozzant iskoláját, tarthatatlan lelkészlakását és közbiztonságilag veszélyes templomát nem képes megépíteni és tekintettel különösen arra, hogy 1911. szeptember 1-re az állami iskola felállítása el van határozva, ami maga után vonja a tanítói fizetést kiegészítő államsegély beszüntetését: kénytelen pártoló ajánlattel terjeszteni fel az egyházkerületi közgyűlés elé helybenhagyás végett a hivatolt határozatot annyival is inkább, mert vegyes ajku lakosság közt az állami iskola felállítása nemzeti célt is szolgál. Utasítja azonban egyháztanácsot, hogy az egyház vagyoni viszonyait feltűntető részletes kimutatást a felterjesztés előtt pótlólag csatolja.

17. A szamoskőrödi egyház azon kérelmét terjeszti egyházmegyénk közgyűlése elé, engedje meg, miszerint templom és tanítói telkét, a templom részére kijelölt kis rész kihagyásával, állami iskola céljára 3000 koronáért eladhassa. Ha e telket az állam meg nem veszi, az az állami iskola felállítása esetén alig valamit jövedelmező belsőséggé válik, így pedig a 3000 korona vételár oly tőkéhez juttatná az egyházat, mely létalapját biztosítaná. Ugyanez ügygyel kapcsolatosan a kőrödi egyháznak 25 tagja azon óhaját terjeszti be, hogy ne az iskolatelek adassék el állami iskolának, hanem a lelkészi teleknek fele, a lelkészi lak aztán a templom közelébe az iskolatelekre építtessék.

Míg az egyházkerületi közgyűlés nem dönt az iskola államosítás kérdésében, addig egyházmegyei közgyűlésünk az eladás felől nem határoz. A kerület igenlő határozata esetére megbizsa esperes urat, hogy ez ügyben bizottságot küldjön a kőrödi egyház kebelébe annak megállapítása végett, hogy hol lenne az iskolahelyiség célszerűen elhelyezhető, a lelkész és egyház érdekeinek kölcsönös szemmeltartásával.

18. A pettyéni egyház az iránt kérelmez, engedje meg egyházmegyei közgyűlés, miszerint a Márton Bálint-alapot, mely 2888 K 03 fillért teszen, az építendő tanterem és tanítói lakás költségeinek fedezésére felhasználhassa. Kérelmének indokát az képezi, hogy a már elodázhatatlan iskolaépítésre csak 2400 koronája van, holott az 6341 koronára van előirányozva, másfelől az, hogy az alap nem vész el, mert az egyház kötelezi magát az alap 5 %-os kamatának évi költség-

vetésébe beállítására s e kamatnak, az alapítvány céljához képest, a lelkészi és tanító javára leendő kiszolgáltatására.

Egyházmegyei közgyűlésünk engedélyt ad arra, hogy a pettyéni egyház iskolája építési költségébe a 2888 koronát tevő Márton Bálint-alapot felhasználhassa, de csak mint kölcsönt s oly feltétel mellett, hogy ez összeget évi 1 % -os törlesztéssel hiány nélkül visszafizesse; a visszafizetés idejéig a törlesztésre szánt 1 % -ot, valamint az alap 5 % -os kamatát évi költségvetésébe beilleszse s utóbbit lelkész és tanító javára évről-évre kiszolgáltatassa. Ha egyháztanács névszerinti szavazással presbyteri határozatot és kölcsönkérvényt csatol: jelen határozatnak az egyházkerületre felterjesztésére esperes urat felhatalmazza.

19. Eskütelre jelentkezett Biró Lajos magosligeti, Katsó Ignác erdődi, Szőke József szamoskőrödi, Szöllősy János tisztabereki, Ujj András nagypaládi tanító.

Miután a hivatalos esküt letették, a közgyűlés megéljenezte őket, esperes ur pedig szíves buzdító beszédet intézett hozzájuk.

20. A sándorhomoki egyházba 1909—120. sz. a. kiküldött bizottság jelentése, miután a bizottság eljárása következtében az egyháztanács a belhivatalnokok fizetés-ügyét új díjlevelek megállapításával rendezte,

tudomásul szolgál; az iratok levéltárba teendők.

21. Az uszkai egyháztanács 1910. ápr. 9. napján 32. sz. határozattal megállapított lelkészi új díjlevél négy példányát jóváhagyás végett beterjeszti.

Közgyűlésünk felhívja az uszkai egyháztanácsot, hogy a törvényben előírt adókulcs életbeléptetésére nézve hozzon határozatot s ezt az esperesi hivatalhoz terjeszse be; az egyházmegye elnökségét pedig felhatalmazza, hogy az uszkai egyháztanácsnak az új adókulcsra hozandó törvényszerű határozatát jóváhagyja. A most beterjesztett lelkészi új díjlevelek a régi díjlevéllel és normálköltségvetéssel kiegészítendők s eként az egyházmegye képviselőjében az elnökség által jóváhagyva az egyházkerületi közgyűlésre megerősítés végett fölterjesztendők.

22. A magosligeti egyháztanács, miután a törvényben előírt adókulcsot már életbe léptette (l. 1909—96. sz. egyhm. végzést), 1910.

ápr. 10. tartott gyűlésében a lelkészi és tanítói új díjlevelet megállapítja s azokat 4—4 példányban megerősítés végett beterjeszti.

Egyházmegyei közgyűlésünk a magosligeti egyháztanács által megújított lelkészi és tanítói díjleveleket a maga részéről jóváhagyván, megerősítés végett az egyházkerületi közgyűlésre fölterjeszti.

23. A szatmárgörbedi egyháztanács, miután a törvényben előirt adókulcsot már a múlt évben életbe léptette (l. 1909—95. sz. egyhm. végzést), 1910. ápr. 10. tartott gyűlésében a felügyelő lelkész és az előkönyörgő tanító új díjlevelét is megállapította s azokat 4—4 példányban jóváhagyás végett beterjeszti. Egyidejűleg az előkönyörgő tanító kifogást tesz az új díjlevél ama pontja ellen, mely a tűzifa ölet 20 K-val mondja ki megválthatónak.

Közgyűlésünk a szatmárgörbedi felügyelő lelkész új díjlevelét a maga részéről jóváhagyja s megerősítés végett az egyházkerületi közgyűlésre fölterjeszti. Az előkönyörgő tanító díjlevelének ügyét a közigazgatási bíróság határozatáig — hova előkönyörgő tanító felebbezését átteszi — függőben tartja.

24. A szárazberek egyháztanács 1910. márcz. 20. napján tartott gyűlésében a III. t.-cz. 13. §. a) b) pontjában előirt adókulcs életbeléptetését elhatározta. Ugyanakkor a lelkészi és tanítói díjlevelet átalakította s az új díjlevelek 4—4 példányát jóváhagyás végett beterjeszti.

Közgyűlésünk a szárazberek egyháztanácsnak a törvényben előirt adókulcs életbeléptetésére vonatkozó határozatát megerősíti. A beterjesztett lelkészi és tanítói új díjlevelet pedig azzal a megjegyzéssel, hogy az állami fizetésekiegészítést a díjlevélbe bevezetni nem kellett volna, a maga részéről jóváhagyja s megerősítés végett az egyházkerületi közgyűlésre fölterjeszti.

25. A nagyhodosi egyháztanács, miután a törvényben előirt adókulcsot már életbeléptette (l. 1909—109. sz. egyhm. végzést), a lelkészi és tanítói régi díjlevelet 1910. febr. 27. és ápr. 3. tartott gyűlésében átalakítja s az új díjlevelek 4—4 példányát jóváhagyás végett beterjeszti.

Közgyűlésünk a nagyhodosi lelkészi és tanítói új díjleveleket a maga részéről jóváhagyja s megerősítés végett az egyházkerületi közgyűlésre fölterjeszti.

26. A krassói egyháztanács a viszonyoknak ma már meg nem felelő elavult adókulcsa helyett új adókulcsot készített és fogadott el,

mégpedig az egyházi törvény III. szakasz 13. §-ában megjelölt adókulcstól csak a személyi adó részében különbözött; kéri ennek helybehagyását.

A törvényes kellékek teljes betartásával készített adókulcsot egyházmegyei közgyűlés megerősíti.

27. A közszegremetei egyház második iskolája építési költségeinek fedezésére az adócsökkentési segílyt is fel akarja használni, e végből azon kérelmet intézi az egyházmegyei közgyűléshez, hagyja jóvá egyháztanácsnak a régi adókulcs érvényben tartására vonatkozó határozatát.

Mivel már az egyházmegye az új adókulcs életbe léptetése tárgyában intézkedett: a benyújtott kérelem felett napirendre tér, felhívja azonban saját érdekében a közszegremetei egyházat, hogy a régi adó mérvét, úgy mint pótagót, egyházhatósági jóváhagyással tartsa fenn és abból az adósegélynek megfelelő részt fordítsa iskolája építésére.

28. Olvastatott a magyar ref. énekvezérek egyesülete választmányának beadványa, melyben az egyesület részére állandó évi segílyt kér egyházmegyénktől.

Közgyűlésünk tekintettel a nevezett egyesület nemes céljára, részére 10 K évi segílyt állapít meg s utasítja közpénztárnokot, hogy ez összeget nyugta ellenében az egyesület elnökségének évről-évre fizesse ki.

Miről Nagy András debreczeni énekvezér, egyesületi elnök jegyzőkönyvi kivonatban értesítetik.

29. Olvastatott a gyámintézeti kezelő választmányának Szatmár-Németiben 1910. január 16-án tartott ülésében felvett jkv II. számú határozata, mely szerint Sátor Dávid gyámpénztáros által kezelt egyházmegyei lelkészi nyugdíjintézet 1909. évről vezetett számadásában 1908. december 31-én vagyon volt 8069 K 52 f, kamat 341 K 74 f, összesen 8411 K 26 fillér, melyből nyugtával igazoltan a kebelbeli lelkészek helyett kiadatott 2002 K 13 f, így 1909. decz. 31-én takarékpénztári tőke betétképpen kezeltek 5784 K 13 f és 3 drb kötvényen 625 K lévén elhelyezve, vagyon 6409 K 13 fillér.

A jelentés tudomásul vétetik, a felmentvény pénztárosnak a szokott óvások mellett megadatik és részére a hűség és lelkiismeretes kezelésért elismerés szavazzatik.

30. Soltész Elemér beterjeszti a nagybányai egyháztanácsnak azon határozatát, melyben az lelkész részére évi 400 K, a vallástanító-kántor részére 200 K drágasági pótlékot állapított meg.

Örömmel veszi tudomásul egyházmegyei közgyűlésünk a nagybányai egyháztanácsnak beterjesztett határozatát és azt szíves készséggel erősíti meg.

31. Öry Tamás lelkész panaszt tesz a lázárii egyháztanács ellen, beruházási kötelezettségek be nem tartása miatt.

Az ügy megvizsgálás és lehetőleg békés elintézés végett az egyházlátogatóságnak, jelentéstétel kötelezettsége mellett, kiadatik.

32. Egyházmegyénk 101—1909. számú határozatához képest a kispaládi egyháztanács a folyó évben felépíteni rendelt lelkészlak tervrajzát és költségvetését Gál Jenő mérnökkel elkészíttette s április 10-én tartott ülésében felülbírálta. Egyháztanács többsége a bemutatott tervezetet nem fogadta el, a kisebbség is csak az iroda és tanácsterem szélességének 4·5 méterre való keskenyítésével volt hajlandó elfogadni. Presbyterek nagy része csak 7 szakaszra akarja osztani az épületet, a zárt verandát nem akarja, valamint az ürszéket se.

Lelkész felebbezással él az egyháztanács határozata ellen, beterjeszti a tervet és költségvetést és kéri annak elfogadását oly módosítással, hogy az iroda-tanácsterem szélessége a terv szerinti 6·35 méter helyett 4·5 méter legyen, pincze pedig majd a sütőház alá építtessék.

Az építési költség előállítása felől úgy határozott egyháztanács, hogy a magtáralapnak ide felhasználható részéből és kölcsönből fogja a szükségelt összeget fedezni, miért is kéri a kölcsönvétel engedélyezését.

A kispaládi egyháztanácsnak azon határozatát, melylyel elveti az általa nyújtott előzetes tájékoztatás alapján készült lelkészi lak tervezetet, egyházmegyei közgyűlés megváltoztatja és a benyújtott tervet s költségvetést oly módosítással, hogy az iroda 4·5 méter legyen, a veranda üvegezés nélkül maradjon, helybenhagyja. A terv s költségvetés ily irányu módosítását s az építés mielőbbi megkezdését az okból, hogy az egyházmegye 101—1909. sz. meghagyása fogantatassék, elrendeli.

A magtáralap felhasználható részének ez építkezésre fordításához, valamint a kölcsönfelvételhez hozzájárul; de utóbbihoz csak az esetben, ha pótlólag névszerinti szavazással hozott presbyteri határozatot terjeszt be s csak ekkor terjeszti a kölcsönfelvételt megerősítés végett egyházkerületi közgyűlés elé.

33. Egyházmegyei közgyűlés 83—1909. számmal utasította a

nagyhodosi egyházat lelkészi lak javítására. E határozatból folyólag lelkész határozati javaslatot terjesztett a folyó évi ápril hó 10-én tartott presbyteri gyűlés elé, mely szerint a lelkészlak javítással kapcsolatos magtár építéshez a követ és vályogot már az idén szerezzék be, jövőre aztán az építést eszközöljék, a lelkészi lak javítását és átalakítását pedig akkor eszközöljék, ha ehez elegendő alappal rendelkezik az egyház; azonban az egyháztanács a határozati javaslatot szótöbbséggel elvetette abból az indokból, hogy az egyház 16 év alatt oly súlyos építkezéseket teljesített, amik az egyháztagok anyagi erejét kimerítették s így újabb építkezést, javítást nem eszközölhet annyival is inkább mert 800 K adóssága ma is fennáll. A határozat, mint a hivatolt végzésre vonatkozó, az egyházmegyei közgyűlés elé terjesztetni határoztatott, vele kapcsolatban beterjeszti Kócsi Péter lelkész felebbezését, melyben kimutatja, hogy a magtár építés s a szükséges javítás halasztásából az egyháznak jelentékeny károsodása származik, tető és falak elromlanak s majd még nagyobb költséget és jelentékenyebb kiadást igényelnek, míg jó idejében végrehajtva az egyházra nézve előnyös megoldásuk könnyen végrehajtható. Ugy a magtár építésre, mint a lelkészi lak renoválására némi alapja van is az egyháznak, melyhez ha valamely forrásból segélyt nyernek, a hivek minden nagyobb áldozata nélkül megoldhatják a kérdést. Kéri az egyháztanács határozatával szemben annak kimondását, hogy az egyház már az idén követ szerezzon és vályogot vettessen a magtárhoz, jövőre majd felépítse, a lelkészi lak renoválását pedig 2 év múlva okvetlen teljesítse.

Kócsi Péter lelkész felebbezése folytán a nagyhodosi egyháztanács szótöbbséggel hozott azon határozatát, hogy a magtár építést, lelkészlak javítását ez idő szerint nem eszközli: közgyűlésünk megváltoztatja és kötelezi a nagyhodosi egyháztanácsot, miszerint ez év folyamán a magtárhoz követ szerezzon, vályogot vettessen, jövőre aztán építse fel; lelkészi lakját pedig legkésőbb mostantól számított 2 év alatt annyival is inkább javítsa ki, mert minden az épületben beállható nagyobb károsodásért, mit az egyháztanács hanyagsága okozna, felelősséggel tartozik. Amennyiben a rendelkezése alatt álló segélyforrások engedik, nem fog elzárkózni a segélyezés elől se egyházmegyénk.

34. A rozsályi egyháztanács önálló tanítói állás szervezését határozta el. A tanító fizetéséhez az egyház 100 koronával akar járulni s

ezt díjlevélbe is foglalta, a hiányzó 900 koronát pedig államsegélyből kívánja fedezni. Kéri a tanítói állás felállításáról szóló határozatának és beterjesztett díjlevélnek megerősítését.

Örömmel hagyja jóvá közgyűlés a rozsályi egyháznak önálló tanítói állás szervezésére vonatkozó határozatát, de a beterjesztett díjlevelet megerősítésre fel nem terjesztheti.

Előbb a tanfelügyelőség útján lépjen érintkezésbe egyháztanács a közigazgatási hatósággal, vegyen fel jegyzőkönyvet arról, mivel kíván az egyház járulni a tanító fizetéséhez, a mutatkozó hiány fedezését aztán kérje a vallás- és közokt. minisztertől s mikor ezt megnyerte, a díjlevél kiállítható s az állás betölhető lesz.

35. A sárközi egyház előjárósága régi templomának kijavítására szükséges tervrajzot és költségvetést beterjeszti és azt jóváhagyni kéri.

A beterjesztett és a nagykarolyi m. kir. államépítészeti hivatal által felülvizsgált és helyesnek talált terv és költségvetés egyhm. közgyűlésünk által jóváhagyatik annnyival is inkább, mivel a vállalati összeg fedezésére az egyház már ezuttal 6000 koronával rendelkezik, a hiányzó összeget pedig saját erejéből óhajtja beszerezni, az árlejtés meghirdetésére lelkész és előjáróság utasíttatnak.

36. Olvastatott a misztótfalui egyház előjáróságának kérelme, melyben a templom tetőzetének kijavítására vonatkozó tervet és költségvetést beterjeszti s annak jóváhagyását kéri.

Az összes iratok esperes urnak oly felkéréssel adatnak ki, hogy a tervet és költségvetést felülvizsgáltatván, a beérkezett jelentés és javaslat alapján az engedély megadása iránt saját hatáskörében intézkedjék.

37. Olvastatott a dobrácsapáti egyház előjáróságának kérelme, mely mellett a templom építésére vonatkozó költségvetését és tervrajzát beterjeszti.

A templomépítési költség 13210 K 61 f, ezzel szemben az egyház rendelkezik 5051 K 36 fillérrel; teljes fedezetre kér 6000 korona törlesztéses kölcsönt és nehány száz korona államsegélyt.

A költségvetés és tervrajzok felülvizsgáltatás végett esperes urnak kiadatnak, hogy azt szakértővel megvizsgáltatván, a beérkezett jelentés és javaslat alapján az építési engedélyt saját hatáskörében adja meg.

38. A pettyéni egyház előjárósága a tanítói lak és tanterem épí-

tésére vonatkozó tervet és költségvetést beterjeszti s annak, miután szakértő által felülvizsgáltatott, jóváhagyását kéri.

A bemutatott terv és költségvetés, miután az építéssel felmerülendő költségekre nézve az egyháztanács a bemutatott határozatokkal kellőleg intézkedett és a költségek fedezése biztosítva van, egyházmegyei közgyűlésünk által jóváhagyatik és az építés megkezdésére az engedély megadatik.

39. A sándorhomoki egyház újra beterjeszti a 105—1908. és 17—1909. sz. egyházmegyei végzésekkel megerősített iskola-tervet és költségvetést s a rendkívüli adóval terhelt egyháztagok névsorát, kérvén azok megerősítését.

Közgyűlésünk a tervrajzot és költségvetést már megerősítette; a rendkívüli adó személyenkénti kimutatása nem tartozik a közgyűlés elé. A 17—1909. sz. határozat arra utasította volt a sándorhomoki egyháztanácsot, hogy a költségek fedezését illetőleg szabályszerűen hozott határozatát terjeszsze az egyházmegye megerősítése alá. Ezt most sem tette. Azért ismételtén utasítja közgyűlésünk az egyháztanácsot, hogy nem várva az őszi közgyűlést, haladéktalanul terjeszszen be az esperesi hivatalhoz olyan presbyteri határozatot, melyből kitűnjék, hogy a sándorhomoki egyháztanács névszerinti szavazással kimondotta, hogy az iskola-építés költségeinek fedezésére rendkívüli egyházi adót vet ki.

Megállapítja közgyűlésünk, hogy ez az ügy immár harmadszor került az egyházmegye elé, mely a beadvány alaki hiányai miatt ma sem hozhat véghatározatot. Az iskola-építés halogatásáért tehát a felelősség kizárólag az egyháztanácsot terheli.

40. Az avasvámfalui egyház 1906. évben felsőbb jóváhagyással eladta a lelkészi és tanítói hivatalokat illető földbirtokokat, melyek a határon szétszórva feküdtek. A felsőbb hatóság kikötölte, hogy adandó alkalommal, vagy a határban, vagy a szomszédos határok valamelyikében tagos birtokot vásároljon, illetve ingatlan birtokba igyekezzék a pénzt visszahelyezni az egyház.

Most alkalom kínálkozván, vett az egyház mintegy 120 magyar holdnyi tagos birtokot a szomszéd rózsapallagi s kistrészen az újvárosi határban 33.870 koronáért s kéri az adásvételi szerződések megerősítését. Nevezetesen kéri, hogy Motzen Emánuelné, Braun Reginától a rózsapallagi 274. sz. betétben A. I. alatt foglalt 1012, 1013, 1015,

1016, 1017, 1020 5 b és A. II. 1005/3. hrsz. jelölt birtokrészletet, valamint 1006, 1007, 1009, 1010, 1011, 1021, 1023/2 és A. + 1-től 12-ig sorszám alatt foglalt jószágtesteket továbbá a rózsapallagi 275. számú betétben A. + 1. alatt foglalt jószágtestet a vámfalui ref. egyház lelkészi és tanítói javadalomnak 32,670 korona vételárért, ugyancsak Vas Tamásné szül. Jakab Zsófia avasujvárosi lakostól az avasujvárosi 130. sz. betétben s A I. és 1532/1. hr. sz. ingatlant 1 hold 800 □-öl területtel, 800 K vételárért, végre Istváni Bálint avasujvárosi lakostól az avasujvárosi 807. sz. betétben foglalt s A + 1. sor és 1532/2. hr. sz. ingatlant 400 K vételárért megvehesse, nevezettekkel az adásvételi szerződést jogérvényesen megköthesse. Kiküldött bizottság a vételt az egyházra előnyösnek tartja, sőt a fenmaradt 7 $\frac{1}{2}$ hold terület megvételét is javasolja, úgy azonban, hogy a különben jó fekvésű, de kiélt terület állandóan legelőnek használtassék. Küldöttség javasolja, miszerint az ügylet az egyház jogos érdekeinek megvédése tekintetéből az egyházmegyei ügyész közbejöttével bonyolítottassék le, mert a birtok nem teljes egészében áll az eladó nevén s nincs kizárva, hogy teher is van rajta; a mellett a vételösszeg mennyisége a földterület nagyságától feltételezett, végül mert kétség fér hozzá, hogy a bemellékelt adásvételi szerződések alkalmasak-e a bekebelezésre.

Egyházmegyei közgyűlés a vételt jóváhagyja, azonban ezen adásvételi ügyletet kiadja egyházmegyei ügyésznek azért, hogy az egyház jogos érdekeit biztosítsa és hogy meggyőződést szerezzen a felől: vajjon alkalmasak-e a benyújtott adásvételi szerződések a telekkönyvi bekebelezésre; ha nem volnának alkalmasok, akkor új szerződéseket készítsen, melyek esperes úr útján az egyházkerületi közgyűléshez lesznek fölterjesztendőek megerősítésre. Kiköti egyházmegyei közgyűlésünk, miszerint az alkalmas fekvésű, de kiélt ingatlan állandóan legelőnek használtassék.

41. Olvastatott a felsőbányai egyház előljáróságának kérelme és a törvényesen összehívott egyháztanács gyűlésének 20. számú határozata, mely szerint az egyház tulajdonát képező és a felsőbányai 938. sz. tjkvben 1321 hr., úgy a 215. számú birtokivben 2309—2314. felvett kopárság és porond földterület 50 koronáért Pap Mártonnak eladatott.

Olvastatott L. Bay Lajos tanácsbíró, Soltész Elemér lelkész kiküldött bizottság jelentése és javaslata, mely szerint az eladott parlagföld jelen állapotában az egyházra nézve semmi értéket nem képvisel, minek folytán az adásvételi ügyletet jóváhagyandónak véleményezik.

A kérelem indokai, a kiküldött bizottság javaslata s az egyháztanács egyhangu névszerinti szavazása alapján az adásvevési ügylet egyházmegyei közgyűlésünk által jóváhagyatik s megerősítés végett az egyházkerületi közgyűléshez felterjesztetni határoztatik, egyidejűleg kérelmező egyház előjárósága utasittatik, hogy a föld 50 K vételárát mint törzsvagyont kezelje és az adásvevési szerződést két példányban lemásolva csatolja az iratokhoz.

42. A misztótfalui egyház előjárósága bemutatja az egyház tulajdonát képező bolthelyiségnek bérletére nézve özv. Kovács Jánosné misztótfalui lakossal kötött szerződését s az ügyletet jóváhagyni kéri.

A bemutatott bérleti szerződés az egyháztanács egyhangu hozzájárulása alapján, egyhm. közgyűlésünk által mint az egyházra nézve előnyös ügylet jóváhagyatik, azon indokból is, mert bérbe vevő özv. megboldogult férje, Kovács János építette az egyház telkén saját költségén. A 100 K évi bérösszeg a helyi viszonyoknak teljesen megfelel.

Az özvegynek azon ajánlata, hogy ezen bolthelyiségnek életfogytiglan leendő birlalása fejében néh. férje emlékére 400 K alapítványt tesz az egyház javára, jóváhagyólag tudomásul vétetik.

Egyben felhivatik kérelmező egyház előjárósága, hogy ez alapítványt be nem fizetés esetén kellőleg biztosítsa s azt mint törzsvagyont kezelje.

43. A vámfalui egyház előjárósága jelenti, hogy a szatmári kir. tanfelügyelőség által ezelőtt 12 évvel az egyháztól az állami iskola részére 400 koronáért kibérelt egyik iskolahelyiség bérlete ez évi szeptember 1-én lejár. A kir. tanfelügyelőség ezen bérleti helyiséget ismét 12 évre kibérelni óhajtja s az erre vonatkozó bérszerződés 3 példányát bemutatja, azt a közgyűlés által jóváhagyni kéri.

A bérleti ügylet a bemutatott egyháztanácsi határozat értelmében az egyházra nézve előnyös és szép anyagi hasznot ígérő lévén, egyhm. közgyűlésünk a bérleti szerződést jóváhagyja s a jóváhagyási záradékkal ellátott eredeti szerződéseket kérelmező egyház előjáróságának visszaadatni rendeli.

44. Dobrácsapáti egyház előjáróságának kérelme az iránt, hogy építeni szándékolt temploma költségeinek fedezetére 6000 korona kölcsönnek felvétele engedélyeztessék s egyben a rendes államsegélyből a legmagasabb osztalékból részesíttessék.

Bármennyire óhajtja is egyházm. közgyűlésünk e kised, de nemes ügybuzgalmu egyház vallásos közönségét törekvésében istápolni, amennyiben a kérelemhez sem a kölcsön felvételét névszerint megszavazó egyháztanácsi határozat nem csatoltatott, sem a kérelemben nem lett feltüntetve azon fedezet, mely ezen nagy kölcsön biztosítására, a tőke törlesztésére és a kamat fizetésére alapul szolgálna, ezen törvényes alakiságok hiányában a kérelem érdemleges intézkedés alapjául nem szolgál.

45. A köszegremetei egyház előljárósága az iskola építésével felmerülendő költségek fedezésére mintegy 8000 korona kölcsön felvételének engedélyezését kéri.

Miután a becsatolt egyháztanácsi jkvi kivonatban nem foglaltatik az egyházi törvénynek azon világos rendelkezése, hogy a kölcsön felvételét névszerinti szavazattal kell eldönteni, de meg a felveendő kölcsön törlesztésére és kamatainak fizetésére nézve fedezet nem jelöltetik ki, ezen hiányok folytán a kérelem érdemlegesen nem tárgyalható.

46. A nagyhodosi egyháztanács rendkívüli egyházi adó kivetésére engedélyt kér. A rendes adókulcs mellett 289 K 98 f. fedezetlen hiány mutatkozik költségvetésében, ezt az egyháztanács az állami adó 20%-át kitevő rendkívüli adó kivetésével kívánja előállítani. Csatolja ide vonatkozó törvényes határozatát.

Közgyűlés a III. t.-cz. 16. §-ának rendelkezéséhez képest beterjesztett indokolt kérelme alapján feljogosítja a nagyhodosi egyházközséget, hogy a hiány fedezése céljából híveire az állami adó 20%-ának megfelelő rendkívüli adót vethessen ki mindaddig, amíg ezt az egyház vagyoni helyzete szükségessé teszi.

47. Népiskolai tökesegélyért folyamodnak a következő egyházak: Köszegremete kér második iskola építésre 10.000 koronát, Uszka türhetetlen rossz iskolája újból építésére 6000, Sándorhomok sokszor kifogásolt iskolája helyett építendő új iskolaterem előállítása költségére 5000, Adorján iskolaterme emelésére és kibővítésére 2000 K, Tisztaberek bezárással fenyegetett iskolája újból építésére 6000 K, Szamoskrassó iskola átalakításból eredő adósság törlesztésére 1500 koronát.

Közgyűlésünk jól ismervén a folyamodó egyházak iskoláinak tarthatatlan helyzetét, mindegyik egyházat segélyre ajánlja, mégpedig Köszegremetét 10.000, Uszkat 6000,

Sándorhomokot 5000, Adorjánt 2000, Tisztabereket 6000, Szamoskrassót 1500 koronára.

Tisztaberek ugyan már kapott ebből az alapból 2000 koronát, de ez elégtelennek bizonyult, ezért ajánlja újabb segélyre közgyűlésünk.

48. Olvastatott az egyházmegyei missiói bizottság alább foglalt jelentése és határozati javaslata.

Nagytiszteletű és Tekintetes Egyházmegyei Közgyűlés!

A nagybányai református egyházmegye területén létező missiói körök 1909. évi állapotáról és a missiói lelkészek működéséről — az egyes körökből beérkezett jelentések és kimutatások alapján — a következőkben van szerencsénk összesített jelentésünket, az összesített táblás kimutatást és határozati javaslatunkat tisztelettel betérjeszteni.

I. *Avasujvárosi kör.* Lelkész: Széll György avasujvárosi lelkész. Hitfeleink száma a Felsőfaluba történt beköltözés folytán 245-re emelkedett. Missiói lelkész 14 utat tett a kör területén s tartott — mindenkor vasárnap délelőtt vagy az ünnepek másodnapján — rendes istentiszteletet 12 ízben és pedig Felsőfaluban, hová a nagy ünnepeken, sőt egyes más alkalmakkor is, a szórványbeli hitfelek is megjelentek, 1) jan. 31-én 20 résztvevővel; ugyanakkor a felsőfalui egyházi számadást is megvizsgálta; 2) február 28-án 18 résztvevővel; 3) márc. 28-án 26 résztvevővel; 4) ápril 12-én 42 résztvevővel urvacsoraosztással kapcsolatban; 5) május 31-én 45 résztvevővel urvacsoraosztással. Ugyanekkor egy házaspárt esketett; 6) június 20-án 28 résztvevővel. Ez alkalommal az állami iskolába járó ref. gyermekek vallástani vizsgáját is megtartotta; 7) jul. 25-én 21 résztvevővel; 8) augusztus 22-én 29 résztvevővel; 9) szeptember 26-án 18 résztvevővel; 10) november 21-én 26 résztvevővel; 11) deczember 26-án 54 résztvevővel, urvacsoraosztással kapcsolatban; 12) rendes istentiszteletet tartott az avasujvárosi hegyen október 17-én nagyszámu hitfelek jelenlétében. Konfirmált Felsőfaluban 9 gyermeket, kiket az állami iskola ref. tanítója készített elő; temetett 1-et. A központban végzett a missióból 1. esketést, 3 keresztelest s a kántor 8 temetést. A vallástanítást a felsőfalui állami iskolában Demjén Nándor h. tanító végezte teljes sikerrel, szeptembertől kezdve Kovács N. áll. tanító vette át a tanítást. Kálvin életét 8, Koszoru füzetet 10, Téli Ujságot 10 példányban ingyen osztott ki hitfeleink között.

A felsőfalui imaházi alapra adott az egyházmegye a néhai

Lőkösne urnő hagyományából 396 K, a Református segélyegylet 150 K, Perselypénz gyűlt 15 K 14 f. Imaházi alap — jórészt betéti könyvön s volt két gondnoknál 1909. decz. 31-én — 5719 K 88 f.

Alkalmilag hitfeleink közéleti viszonyai iránt is érdeklődött missiói lelkész s imaházi alapra áldozattételre mindenkor felhívta őket, de e felhívás általános szegénységük miatt sikertelen volt.

Táblás kimutatása, utazási naplója rendben s láttamozva van. Felszámol 300 korona összes kiadást ugyanannyi missiói segélylyel szemben.

II. *Erdődi kör.* Erdődön 280, a szórványokban 100, összesen 380 lélekszámmal. Lelkész Makai Elek szatmárhegyi lelkész; erdődi előkönyörgő kántortanító Katsó Ignác. Lelkész megjelent Erdődön 18-szor, templomi istentiszteletet 7, házi istentiszteletet 1 ízben tartott, a nagy ünnepek masodnapján és szept. 19-én urvacsoraosztással kapcsolatban 37, 35, 43, 21, összesen 136 résztvevővel. Minden alkalommal számos más vallásu hallgató is volt jelen. Központon keresztelt a missió területéről 10-et, esketett Erdődön 1 párt, központon is 1 párt. Temetett Erdődön 2, Erdődhegyen 6-ot. Konfirmált 6-ot a központon, kiknek előkészítését az erdődi tanító végezte. Iskolát látogatott 5-ször, 6-odikszer jun. 18-án évváró vizsgát tartott, amikor adakozásból 5 K és 5 zsoltárt osztott ki jutalmul a jó igyekezetű tanulók között. Jun. 24-én 2 magántanulótól központon a vizsgát felvette. Szept. 7-én az iskolai évet alkalmi imádsággal és beszéddel megnyitotta. Három ízben presbyteri gyűlést tartott. Erdődön az előkönyörgő tanító minden vásár-és ünnepnapon d. e. rendes istentiszteletet tart, szept. 1-től pedig az ünnepnapok délutánjain is tartatik istentisztelet, mindenkor nagy számu hallgatóság és az iskolás gyermekek jelenlétében. Nagy ünnepeken az imaházul is használt iskolahelyiség a közönség befogadására szük. Gyermekek szorgalmasan járnak iskolába, számuk 43.

Perselyadomány 58·41 K, Ináncsi József t. szolgabíró adománya 2·20 K, többeké 5 K. Az urvacsorát 4 esetben kenyérrel Demeter József gondnok és 4 esetben borral dr. Nagy Sándor ügyvéd látta el. Három ízben táncmulatság rendeztetett egyházi célra, melynek tiszta jövedelme 362·46 K volt. Az erdődi egyház 1909. évi bevétele a tökepénzzel együtt 2394·72 K, kiadása 938·38 K volt s így tisztán maradt 1456·34 K, mely betéti könyvön van elhelyezve.

Missiói lelkész előadja, hogy bár a konvent, annak daczára, hogy az egyházmegye és kerület elismeréssel konstataulta az ő buzgó működését és ez érdekében hozott anyagi áldozatait, valamint a missiói ügy

fejlődését, az erdői missió díjának felemelése ügyében javaslatba hozott egyhm. és kerületi határozatokat mellőzte: mégis lelkész átérezve az erdői missió nagyfontosságát, igyekezett ez évben is a missió lelki gondozását egész odaadással végezni, nemcsak, hanem a missiói 100 koronán felül sajátjából 320 korona anyagi áldozatot meghoznia. Azonban ilyen anyagi áldozatot hozni — tekintettel népes családjára érdekeire — többé sem nem kész, sem nem képes. Azért a missió, különösen a fényes multu és ref. felekezeti és nemzeti szempontból nagy fontosságu jövőjü erdői egyház fejlődése érdekében, mely lelkésznek gyakori megjelenését igényli, főkép a templomépítés ügyének előmozdítása végett, melyről komolyan gondolkoznak a hívek: még egyszer s utóljára tisztelettel kéri, hogy a missió évi díjazása 400 koronára emeltessék fel. Táblás kimutatása, utazási naplója rendben s láttamozva van. Elszámol 420 K összes kiadást, szemben 100 korona missiói segélylyel.

III. *Krassói kör.* Lélekszám 64. 8-czal kevesebb, mint a mult évben, kik elköltöztek a missió területéről. Lelkész Oláh Sándor szamoskrassói lelkész. A missiói kör 1909. évi állapotát nagy általánosságban kielégítőnek és megnyugtatónak mondja. Missiói híveinknek anyaszentegyházunkhoz és magyarságukhoz való ragaszkodásuk, daczára a másvallásuak és idegen nemzetiségűek aránytalanul nagy számának, megvan és élénken él tudatukban. Nagy baj, hogy a missióbeli hívek szétszórva laknak tanyákon, majorokban, erdőkben s csak alig néhányban község területén. E miatt nehezen szedhetők össze, főképpen hét-köznapiokon, mely ha sikerült, egy-egy fohász elmondása, bibliaolvasás, vagy néha magyarázás, vallásukhoz és magyarságukhoz való ragaszkodásra buzdító beszédek foglalták el az együtt töltött csekély időt. Vasárnap és főképpen ünnepnapokon az anyaegyház templomát látogatták a hívek, ilyenkor urvacsorával is élt az év folyamán közülök összesen 15 egyén, némelyik több ízben is. Lelkész ez alkalmakkor magához hívta őket s beszélgetett velök viszonyaikról. Az intelligens családokkal, milyen Lippón és Borhidon van egy-egy, barátságos jó viszonyt folytatott s náluk több ízben megfordult. Az anyaegyházban és a kör egyik-másik pontján keresztelést végzett 7 ízben, temetett 2-t, imádságot mondott mindenütt, bibliát olvasott 5-ször, magyarázott 2-szer. Ajándékba adott 2 bibliát, 7 zsoltárt és 38 Koszoru füzetet 13 K értékben. A hívek csekélyisége miatt gondnok sehol sincs, így nem láttamoztathatta naplóját, oláh és sváb birókhöz pedig nem ment, azonban Szinfaluban 3 ízben, Alsóhomoródon 1 ízben, Ivácskón 2 ízben, Mogyoróson

1 ízben történt megjelenése az alsóhomoródi körjegyző által; Lippón 2 ízbeni megjelenése a szamoskrassói körjegyző által; Borhidon 2 ízben, Veresmarton, Mogyoróson 1—1 ízbeni megjelenése a szamosborhidi körjegyző által igazolva van. A missió területén van 10 iskolaköteles gyermek, kik közül 4 állami, 3 oláh, 1 sváb, 2 pedig az anyaegyház iskolájába jár. Temetéseknél az anyaegyház dalárdájának néhány tagja mindig közreműködött.

Missiói lelkész kísérelésében ezt írja: „Ha az 1910. év folyamán az eddiginél nagyobb élet nem mutatkozik a körben, 1910. dec. 31-gyel a missiói gondozásról kénytelen vagyok lemondani.“

Táblás kimutatása rendben. Utazási naplója csak a fenti helyekről van láttamozva. Elszámol 143 K összes kiadást szemben 200 K missiói segélylyel.

IV. *Nagybányai kör.* Lelkész: Soltész Elemér nagybányai lelkész.

A missió területén szül. 7, megh. 1, konfirmált 1. A borpatakiak a nagybányaiakkal együtt konfirmálnak.

Erdőszádán 5-ször fordult meg lelkész, 3-szor urvacsorát osztván, 2 ízben iskolai vizsgálaton. Urvacsorázók száma volt 34—27—20, összesen 81. Az erdőszádai iskolában az iskolai év végén 54 növendék volt, kik közt mindössze 6 a református, a tulnyomó rész pedig gör. kath. oláh. Tanító buzgó munkálkodásával a kánoni vizitáció meg volt elégedve. Gr. Degenfeld Sándor főgondnok a tanító fizetésébe 280 koronát és tűzifát adott; az iskolás gyermekek vizsga alkalmával 10 K jutalomban, karácsonkor — ezuttal is — mintegy 200 K értékű ajándékban részesültek a grófi család részéről.

Borpatakban 2-szer volt lelkész, egyik alkalommal urvacsorát vitt egy betegnek, másik alkalommal iskolát látogatott. A mindennapi áll. iskolában 11, az ismétlődőben 3 ref. vallású gyermek volt, kiket Sólyom Ferencz nagybányai vallástanító 22 órában tanított; fuvardíját az anyaegyház fizette. A hívek Nagybányára járnak templomba.

Fernezeyről örömmel jelenti lelkész, hogy a ref. lelkek száma 42-re szaporodott s köztük az az óhajítás nyilvánult, hogy fiókegyházzá alakuljanak. Lelkész az 1900. szept. hóban megnyílt állami iskola ref. vallású tanítójával, Lévy Endrével azon egyességet kötötte, mely szerint nevezett tanító hetenkint egyszer — lelkész utasítása szerint — tanítja a gyermekeket a ref. vallástudományra, amiért a nagybányai egyház pánztárából 40 K tiszteletdíjat kap. Egyszersmind megtétettek a lépések, hogy az állam a szokásos hitoktatási díjat részére utalványozza. Nov. 28-án lelkész közgyűlést tartott, melyen 18 önálló egyháztag — nagy-

része kincstári kohóaltiszt és munkás — közül 14 volt jelen. A fiókegyház megalakítását kimondották ideiglenesen, 1 évre, 4 presbyterrel egyháztanácsot, gondnokot és jegyzőt választottak. Egyháztagok egyértelműleg kötelezték magukat egyenkint havi 1—1, tehát évi 12 K egyházi adó fizetésére, amiből imaházi alapot szándékoznak gyűjteni. Az anyaegyház hajlandó őket felmenteni a részére kötelezett adófizetés alól az esetben, ha felbuzdulásuk állandó lesz, lelkész pedig semmi-nemű költséggel nem terheli őket. A tanfelügyelőség az állami iskola egyik termét egyházi célokra átengedvén: dec. 19-én megtartotta lelkész az első istentiszteletet, melyen a ref. hívőkön kívül az összes lutheránusok, sőt gör. és róm. kath. vallásuak is részt vettek. Itt a helyi istentisztelettartás főképp a lekötött kohómunkásokért indokolt. Lelkész 4 ízben kereste fel őket.

Táblás kimutatása, utazási naplója rendben s láttamozva van. Elszámol 272 K 60 fillér összes kiadást, szemben 300 K missiói segélylyel.

Határozati javaslat.

Egyházmegyénk közgyűlése a missiói bizottság jelentését és az összesített táblás kimutatást tudomásul veszi s az egyes körökből beérkezett jelentésekkel és mellékleteikkel együtt az egyházkerületi közgyűlésre felterjeszti.

Örömmel értesül közgyűlésünk a jelentésből arról, miszerint egyházmegyénkben a missió ügye általában megnyugtató, sőt egyik-másik körben fejlődésben van; örömmel értesül jelesen arról, hogy a nagybányai körben Fernezelyen fiókegyház alakult az ottani szegénysorsu hívek, a missziói lelkész és a nagybányai anyaegyház áldozatkészsége folytán, miért is irányukban elismerését fejezi ki. Örömmel értesül továbbá közgyűlésünk az erdődi egyházi és iskolai ügyek fejlődéséről, az ez ügyben mind a hívek, mind a lelkész által hozott áldozatokról. Hogy azonban ez áldozathozatal alul a népes családdal bíró lelkész jövőre felmentessék, de más részről Erdődön való, jó hatásúnak, sőt szükségesnek bizonyult minél gyakoribb megjelenése lehetővé tétessék: ismételve megújítja közgyűlésünk azon, már az egyházkerületi közgyűlés által 392—1909. sz. a. a konventre pártolólág felterjesztett kérelmét, miszerint az erdődi missió illetménye 300 koronára emeltessék fel.

Közgyűlésünk a missiói bizottság határozati javaslatát elfogadja és az egyházkerületi közgyűlésre felterjeszti.

49. Olvastatik a számvizsgáló bizottságnak a számadások megvizsgálásáról szóló következő jelentése:

Nagytiszteletű és Tekintetes Egyházmegyei Közgyűlés!

Alólirottak, mint számvizsgáló bizottság, van szerencsénk az 1909. évi számadások megvizsgálásáról szóló jelentésünket az alábbiakban előterjeszteni.

Mint kifogástalan és a törvényes követelményeknek megfelelő számadásokat észrevétel nélkül kérjük elfogadni a következő egyházaknál: Adorján, Apa, Apahegy, Aranyosmedgyes, Batiz, Görbed, Hirip, Felsőfalu, Méhtelek, Mikola, Nagybánya, Nagyhodos, Nagykolcs, Nagypalád, Pettyén, Pálfalva, Szatmárhegy, Szatmárudvari, Szárazberek és Józsefháza.

A következő egyházak számadásait az alábbi észrevételek, illetve hiányok pótlásának kötelezettsége mellett ajánljuk elfogadásra:

1. *Amacz.* A III. czim új iskola építési rovatánál a 258. sz. nyugta 60 koronáról s egy mázsa buzáról szól. Az 1 mázsa buza értéke azonban nincs felvéve a kiadási rovatban. Az V. adófélék rovatának 10. tétele alatti 32 K legelő adó nyugtáját Bátori István állította ki, de hogy milyen minőségben, ki nem vehető, annyival kevésbbé, mert a nyugtán sem adóhivatali, sem más hatósági pecsét nincs. Pótolandó. Az V. adófélék 1. tétele alatt „*állami adó itthon és Szatmáron*” czim alatt 345 K 17. f van kiadásba téve, holott a hivatkozott 175, 142 és 143. szám alatti mellékletek és hivatalos nyugtákkal mindössze 145 K 15 f igazolható. A 200 K 02 f differencia igazolandó.

2. *Avasujváros.* A számadási főkönyv III. 1. tétele alatti 212. sz. bevételt a 3, 12 és 21. sz. alatti ellennyugták igazolják ugyan, de a nyugták összege együtt 214 koronát tesz ki s a 2 K bevételi többlet a bevételi czim egyéb tételeinél fel nem található. Ez a 2 K bevételi többlet elszámolandó.

3. *Szinérváralja.* A számadási főkönyv bevételi tételei nincsenek ellennyugtázva és így azok csakis a számszerű összegezés és a költségvetési előirányzattal való összeegyeztetés tekintetében voltak felülvizsgálhatók. A kiadási czim V. rovatának 1, 2, 4, 11, 12 és 14. tételei alatti adók, illetékek és egyenértékek nem hivatalos nyugtákkal, hanem csak lelkész bizonyítványával igazoltattak. Pótlólag igazolandók.

4. *Misztótfalu.* Nem a kiadott számadási főkönyvet használja. Jövőre ennek használata kötelességévé tétetik.

5. *Rozsály.* 1908. évi számadásában a november 14-én kiadásba tett 34 K 64 f évi nyugdijjárulékot csak 1909. augusztus hó 21-én

fizette be 1 K 10 f késedelmi kamattal. A késedelmi kamat gondnok terhére irandó.

6. *Tisztaberek.* Nagy Sándor felügyelő lelkész 40 koronával több fizetést vett fel, mint amennyi illette. Ez általa visszatérítendő. Az adó és ártéri költségek befizetésénél 18 K 39 f késedelmi kamat és végrehajtási illeték adatott ki. Ennek visszafizetésére Nagy Sándor számadó gondnok elkötelezendő.

7. *Sárköz.* Gondnoki naplója czeruzával vezetve, se havonként, se év végén lezárva nincs. A napló jövőre rendesen vezetendő s havonként és év végén lezárandó.

8. *Sárközüjlak.* Községi adópótléka feltűnően sok. Nézzon utána, hogy jövőre ez kevesebb legyen, mivel a papi és tanítói földek községi pótladó mentesek.

9. *Egri.* Nyugtái hiányosak. Ellennyugták még a főbb tételekről sincsenek. A számadásból hiányzik a lelkészi és tanítói földek jövedelmének értékelése. A bevételből és kiadásból hiányzik a kongrua és adócsökkentési államsegély. Magtárja van, de számadás róla be-terjesztve nincs. A III. alatt nincs kitüntetve, hogy mennyi és mily kamatu tőke az, amelynek 196 K kamatja van előírva, vagy annak a tőkének a kamatja-e a 196 K, amely a számadás végén van elszámolva. A gondnoki napló 65. t. alatt bejegyezve van urvacsorai borért 4 K. Ez összeg, mivel a számadásban nem szerepel, gondnok javára irandó.

10. *Berend.* Gondnoki naplója havonként lezárva nincs. 4 K 35 f perselypénz ellennyugtázva nincs. A 112. és 115. t. alatt felvett 9 K kiadás nyugtája hiányzik. Az országos közalapi adó befizetését csak a segédlelkész nyugtája igazolja. Ez kevés. Ennek tényleges befizetése vagy postai feladóvevénnyel, vagy a közalapkezelő nyugtájával igazolandó. A magtári számadást a rendes gondnoki számadással összekeveri. Jövőre mindakettőnek külön-külön vezetésére kötelezendő.

A következő egyházak számadásait a felsorolandó indokok alapján részint pótlás, részint újra szerkesztés végett visszaadni javasoljuk.

a) *Szamoskrassó.* A június, július és augusztus havi számadásokat az egyház gondnoka nem, csupán a lelkész irta alá. A számadási könyv 4, 11, 12, 14, 25, 40, 41, 68, 70, 71, 72, 84, 86, 90, (3, 4, 5, 6. altételek) 93—96, 98, 103—106, 109, 132—144, 157, 167—173, 175—178, 181—183, 198, 207—210, 215, 216, 226, 230—238, 241, 243, 244, 271—274, 281, 284, 288 és 292. tételei alatti kiadások nyugtával s bevételek ellennyugtákkal egyáltalában nincsenek igazolva, bár közöttük nagyobb tételek is szerepelnek. A

21. t. alatti 13 K 33 f illeték kiadás, valamint a 31. t. alatti 100 K adó kiadás egyáltalában nincsen igazolva, sőt miután a 120. t. alatt „állami és községi adókban kiadás 200 korona“ kifizettetett és pedig az adókönyvek tanúsága szerint a teljes 1909. évről, a 13. t. alatti 100 K kiadott adóról az sem állapítható meg, hogy az 1908. évi hátralékban, vagy minő más czímen fizettetett?

A 69. t. alatti 102 K 64 f és régi hátralék kiadás a kislankai földért van ugyan adókönyvecskével igazolva, de hogy mely időből származik, meg nem állapítható s így az sem állapítható meg, hogy jogosan terhelte-e az egyházat s az az illető évben nem volt-e már kifizetve?

A 87. t. a. a 61. szám alatti törlesztési könyvecskére hivatkozással 1909. május 4-ről egy új 300 koronás kölcsön van bevételezve, e bevételt azonban s így e kölcsön kiadását a 61. sz. alatti könyvecske nem igazolja.

A 111. t. a. „lelkésznek 1909. évi meszeltetési átalányba kiadva 40 K“, a 188. t. a. pedig „tanító urnak 1909. évi meszeltetési átalányba kiadva 15 K“ szerepelnek; a szamoskrassói egyház 1909. évi jóváhagyott költségvetési előirányzatában ily című lelkészi, vagy tanítói járandóság nem található. Ellenben a költségvetés VI. címének 1. tétele alatt „templom, lelkészlak meszelés és javítás czímen 200 K“, 2. t. a. pedig „iskolaépület, meszelés és javítás czímen 50 K“ van előirányozva. Az, hogy a fenti 40+15 K kiadás a költségvetés VI. 1. és 2. tételeinek folyományai, vagy alrovatai-e, meg nem állapítható.

A 125. t. a. a marosilyei ref. templomra 1 K kiadás vezettetett be, holott a vonatkozó nyugta 1 K 40 f felvételét igazolja.

A 165. t. a. Duma erdőörnek faárába 14 K kiadás vezettetett be, holott a vonatkozó papírszelet nyugta 19 K felvételét igazolja.

A 213. t. a. „cserép árába végleg kifizetve 492 K 52 f“ kiadás szerepel, holott a vonatkozó nyugta csak 486 K 52 f. kiadását igazolja.

A 277. t. a. „1909-ik évi jégbiztosítási díj czímén utólag gondnok javára 20 K 10 f“ adatott ki, mely összeg a 277. t. alatti biztosítási kötvényben, mint előirányzott összeg ki van ugyan tüntetve, de ott bevételezve és nyugtázva nincs.

b) *Kispalád*. Id. Angyalossy Józsefnek 1909. január 1-től 1909. február hó 25-ig vezetett számadásai bevételeknél nincsenek melléletekkel igazolva s így a számadások ezen része nem is volt alaposan felülvizsgálható. A kiadási rovat 1, 2, 4. és 5. tételei vannak nyugtákkal igazolva, a többi tételek azonban nincsenek.

Az Angyalossy András által 1909. február 25-től vezetett számadások bevételi rovatának 25. t. a. „Kánya István tanítótól bevettem 60 koronát“ czímen 60 K bevételeztetett, de hogy mily jogczímen, egyáltalában meg nem állapítható s a tétel nincsen ellennyugtázva.

A bevételi rovat 40—55. tételei egyáltalában nincsenek ellennyugtázva s így csakis számszerű összegezés szempontjából bírálható felül.

A kiadási rovat 21. tételénél 7 K 46 f helyett 7 K 40 f van bevezetve s így az első oldali összegezés nyomán az átvitel és áthozataloknál mindenütt 6 f differencia támadt.

A kiadási rovat 38. t. a. „állami és községi adóba 92 K 06 f“, a 124. t. a. pedig „községi adóba fizettem könyv szerint“ 23 K 22 f van kiadásba téve, e tételek kiadását azonban semmiféle hivatalos nyugta, vagy adókönyvecske nem igazolja.

A 98. t. a. 6 K 40 f és a 100. t. alatti 3 K nincsen nyugtázva.

A 133. t. a. 120 K lelkeszi földhaszonérték és a 134. t. a. 140 K lelkeszi szolgálmány kiadása s végül a 135—144. tételek alatti kiadások egyáltalában nincsenek nyugtákkal igazolva.

c) *Kiskolcs*. Számadási főkönyvéhez a napló csatolva nincs. X. Előre nem láthatók czim 3. t. a. 3 drb váltóra adatott 500 K, de nincs jelezve, hogy kölcsön-e s maradványul sincs kitüntetve.

d) *Dobrácsapáti*. Pénztári napló számadáshoz csatolva nincs. Mult évi előrehozatala 250 K-val kevesebb. Hova tette, nem tünteti ki. Tőkepénz számadását sem küldte be.

e) *Ombod*. Főkönyve nincs lezárva, csak jelezve lelkész által, hogy elfogadtatott; pénztári naplóra a lezárási záradék csak lemásolva. Előre nem láthatók rovatában Hajdu Erzsébet tanítónő után fizetett nyugdíjárulék 143 K 33 f nyugtáját csak községi bíró adja. Mi oknál fizette ezt az egyház, holott az egyház ily czim alatt fizetni nem köteles. Igazolandó. Pénztári maradványa 1026 K 65 f. Utasítatik, hogy az egyhm. 1908. évi 94. sz. határozatát szigoruan alkalmazza e pénz kezelésénél. Magtári számadásában a kamatot hova fordította, nincs megemlítve.

f) *Felsőbánya*. Pénztári napló és számadási főkönyv csak végeredményileg egyez, de részleteiben nem. Kiadás IV. 2. f. sz. alatti nyugták összege 20 K-val több. V. 2. f. sz. alatt illeték-egyenértékről 66 K 72 f nincs nyugta. VIII. 6. f. sz. a. 4 szegénysorsu gyermek ruhájáért 76 K, X. 4. f. sz. a. ugyanerre, 3 nyugtán 74 K van felvéve. Ezek közül egy Bocsor Lajos (szabó) által nincs aláírva. X. 2. f. sz. alatti nyugták összege 310 K 06 f, főkönyvi beírás szerint pedig 309

K 37 f, kevesebb ez 69 fillérrel. Számadási főkönyv szerint tőkésítés 5228 K, pénztári napló szerint pedig 5180 K.

g) *Sándorhomok*. Ellennyugta egy sincs csatolva. Kiadási nyugtája is kevés. Tőkéek jövedelméből III. alatt a tőkét is beírja, mint jövedelmet. Tankönyvek és tanszerekre 74 K 08 f van kiadásba téve s ezzel szemben semmi bevétel. Míg a gondnoki napló szerint összes bevétel volt. 3198 K 29 f, kiadás pedig 2813 K 61 f s így maradvány 384 K 68 f, addig a számadási főkönyv szerint bevétel 10400 K 72 f, kiadás 8065 K 28 f, maradvány 2335 K 44 f. Hátralék nagymérvű, 1262 K 47 f.

h) *Köszegremete*. Számadási főkönyve nincs hitelesítve, csakis a gondnoki napló, ez is másolatban. A gondnoki napló decz. havi 19. t. a. kamatbevétel 182 K 34 f, a csatolt nyugták szerint pedig 482 K 34 f. Az újvárosi hitelszövetkezet 142. sz. betétkönyve szerint szept. 6-án kamat kivétetett 47 K 16 f. Ez elszámolva, de amint a csatolt, átlukasztott betétkönyv igazolja, 1463 K 90 f is, tehát a tőke is ki lett véve s ez beírva nincs. Térképért 49 K 60 f sok. Julius hóban 35. t. a. 8 liter mészért 5 K. Nyugtában *mézz*ről van szó. Adókönyv csatolva nincs. Hátralék-kamat 214 K 51 f. Sok. A számadási főkönyv szerint hiány 1615 K 97 f, pedig a valóságban 467 K 93 f a maradvány.

i) *Vámfalu*. Csak a gondnoki napló van hitelesítve, de ez is ilyen záradékkal „Ezen számadást Sebő Mihály gondnok felülvizsgáltatván, az erről felvett jegyzőkönyvbe azon számokat kivéve, melyeket az egyháztanács kifogásolt, helybe hagyja és megerősíti.” Jegyzőkönyv csatolva nincs. Ellennyugta egy sincs. A nyugták közül is sok hiányzik. Az adókönyv nincs csatolva. Illeték-egyenértékről sincs nyugta, hanem e helyett a 112. t. a. lelkész utal illetékbe 22 K 72 f-t, a 72. t. a. pedig 53 K 76 f-t. Lelkész fuvardijba s vasuti díjba 62 K 20 f-t vett fel, nem számítva ide a gyűlésekre tett fuvarbért. Az e czimen tett nagymérvű kiadás semmivel sincs indokolva.

k) *Szamoskóród*. A tőkepénzek is a folyó pénztár pénzeivel számoltatnak el. A tőkepénzek 1909. évi kamata sehol kitüntetve nincs. Nem állapítható meg, hogy a kamat hozzá van-e csatolva, mint növekedő tőke, az egy összegben kitüntetett tőkéhez. Több nyugtája hiányzik s több ellennyugtát a gondnok irt alá. V. 2. sz. nyugta 12 K 86 f illeték-egyenértékről szól, a számadási főkönyvben 25 K 18 f szerepel e czimen. A különbség a gondnok terhére irandó. A tőkepénzekről külön kimutatás adandó, külön a rendes gondnoki számadástól.

l) *Lázári*. A gondnoki naplóban havi lezárat nincs. A számadásban czimletek szerint összegezés nincs. A nyugták, bár megvannak,

számozatlanok. A gondnoki lezárt napló s a megvizsgált számadás nem egyezik. Az adósságról semmi kimutatás nincs.

m) *Kakszentmárton*. Számadása nincs, csak egyszerű gondnoki naplót ad, ezt is másolatban. Templom- és toronyépítési alap kimutatása másolat. Különben is homályos az egész kimutatás. 1440 K ajánlott összegből befizettetett 756 K. Hátrálékot kimutat 99 koronát. 585 K hollétéről hallgat.

Magtári számadása helyesnek találtatván, elfogadásra ajánltatik.

n) *Garbolcz*. Nyugtái és ellennyugtái hiányosak. Az egyházi 48 K 48 f fizetése, továbbá a kéményseprésért elszámolt 9 K kiadás nyugtával erősítve nincs. A 9 K 76 f illeték-egyenérték kifizetését se nyugta, se postai feladóvevény nem igazolja. A gondnoknak napi- és fuvardíj czímen kiadott 31 K 60 f nyugtázva nincs. Különben is szokatlan, hogy a gondnok napidíjat számít fel. Ez a tétel még kellő igazolás mellett sem fogadható el. E tételnél a tisztán fuvardíj czímen elszámolandó összeg levonása után fentmaradó mennyiség számadó gondnok terhére irandó. Kárbecslési díj czímen felvett 3 K s farendezés czímen elszámolt 92 fillér nyugtával igazolva nincs.

o) *Kispeleske*. Számadási főkönyve nincs. Még nem is rendes gondnoki naplót ad. Ellennyugtái nincsenek, nyugtái hiányosak. Templomépítési alapjáról se kimutatás, se számadás nincs. A rendes, szabályszerű számadás bekérése mellett ezen egyház templomépítési alapjának kimutatására és a templomépítési számadás beterjesztésére utasítandó.

p) *Kishodos*. Naplója nincs. A számadási főkönyv mellett még egy másik számadást is ad. Talán ez akarja helyettesíteni a naplót. Ellennyugtái hiányosak. Mindkét számadás igazolja, hogy az egyház réjtjén termett fű 245 K-ért eladatott s a vételár váltókra a vevőknél hagyatott, mindazáltal ezen összeg sem a bevételben, sem a kiadásban elő nem fordul. A kiadásban egyházi adóbehajtás czímen 5 K kiadás szerepel. Gondnok terhére irandó, mivel az előljáróság az adót ingyen tartozik behajtani. A gondnoki számadások lemásolásáért 10 K adatott ki a tanítónak. Ezt az egyházi jegyző ingyen tartozik teljesíteni annyival is inkább, mivel irodai átalánya van. Ezért ez a 10 K Dóczy Imre tanítótól beveendő, esetleg a gondnok terhére irandó. Kendervetési 4 K átalány a tanítónak kétszer adatott ki és pedig 71. és 163. tétel alatt. Az egyik tétel 4 K összege a tanító által visszatérítendő. Tőkepénzeiről kimutatást nem ad. Tőkepénzeit összekeveri a folyó pénztárt illető pénzekkel. Tőkepénzek neve alatt mutatja ki az egyháznak minden rendű és rangú ingó vagyonát. Nagy hiba.

Magtári számadása rendben találtatván, elfogadását javasoljuk.

Ezen jelentésünk előrebocsátása után bátorkodunk a Nagytiszteletű és Tekintetes egyházmegyei közgyűlésnek javaslatba hozni a következő indítványaink elfogadását:

a) Minden bevétel és kiadás rendszeres ellennyugtával és nyugtával igazoltassék.

b) A számadások csakis az egyházmegye által kiadott „Számadási főkönyv” felhasználása mellett állítandók össze.

c) A gondnoki naplók rendszeresen vezettessenek, havonként lezárassanak s minden havi zárlat után és év végén lelkész és gondnok által aláírassanak.

d) Minden egyház számadásához és gondnoki naplójához, vagy ennek másolatához a megfelelő költségvetést is terjeszsze be.

e) Az elő nem irányzott kiadások tételről-tételre és nem összevonva legyenek kitüntetve a számadási főkönyvben s ha e célra a lapok keveseknek bizonyulnának, a hiány tiszta lapok befűzésével pótolassék.

Kelt Nagybánya, 1910. április 25. Kiváló tisztelettel, *Tóth Mór* b. e., *Kálmán Sándor*, *Joó Kálmán*, *Papp József* számvizsgáló bizottsági tagok.

Egyházmegyei közgyűlésünk a számvizsgáló bizottság jelentését tudomásul veszi, javaslatait határozati erőre emeli, végül előterjesztett indítványait elfogadja az a) ponthoz fűzött azzal a megjegyzéssel, hogy az apróbb kiadásokra nézve a presbyterium igazolása is elégséges.

Patóháza és Rozsály 1909. évi számadását haladéktalanul terjeszsze be az esperesi hivatalhoz.

50. Olvastatott a számvizsgáló bizottságnak az 1909. évi könyvtárnoki számadás megvizsgálásáról fölvetett jegyzőkönyve, mely szerint „számvizsgáló bizottság a betérjesztett könyvtári számadást tételről-tételre felülvizsgálván, azt helyesnek, kifogástalannak találta; minélfogva Sátor Dávid könyvtárnoknak a felmentvény megadását, elismerés nyilvánítása mellett, javasolja, azzal a megjegyzéssel, hogy a nagymérvű hátralék elenyésztetendő.”

Közgyűlésünk a számvizsgáló bizottság javaslatát határozati erőre emeli.

51. Tanügyi bizottság egyházmegye 33—1909. számú végzése értelmében betérjeszti a körlátogatók számára készített jelentés-mintát, kéri annak elfogadását és kellő számban való kinyomatását.

Beterjesztett jelentés-mintát közgyűlés elfogadja, ki-nyomatását elrendeli.

52. Tanügyi bizottság jelentése szerint az első félév folyamán legtöbb iskolánkban méltánylást érdemlő szorgalommal folyt a tanítás. Teljesen elégtelen eredményű iskola csak kettő volt: a dobrácsapáti és a rozsályi.

Közgyűlésünk megnyugvással veszi tudomásul tanügyi bizottság jelentését. Biczó Fernncz dobrácsapáti tanító ellen ismételve tapasztalt hanyagsága miatt a fegyelmi eljárást elrendeli, Nagy Sándor rozsályi lelkész-tanítót pedig fokozottabb munkára serkenti.

53. Ugyancsak tanügyi bizottság jelentése hézagosságnak mondja a vallástanítást és gyengének jelzi az énektanítást Szatmárhegyen. Vallástanító lelkész és az énektanításra kötelezett kántor nem tartják elégségesnek a rendelkezésekre álló vallás-órát, annál is inkább, mert a gyakori temetések miatt azokat többször nem tarthatják meg, a heti óraszám emelése nélkül jó eredményt alig lehetséges elérni. Tanügyi bizottság kívánatosnak tartja az összes állami iskolákban a vallás-órák számának emelését s megkeresni óhajtja e végből a fokozatos egyházi hatóságok útján a vall. és közokt. minisztert; de még célravezetőbbnek tartja, ha Szatmárhegyen s általában az oly népesebb egyházakban, ahol állami iskola van, külön vallástanítót alkalmaznak.

Egyházmegyei közgyűlés felhívja lelkészt, hogy a gondnokságnál eszközölje ki, miszerint a vallás-órákat úgy osszák be, hogy azok a tanításra alkalmas időben legyenek, a temetések szokott idejével össze ne essenek. E mellett elvárja lelkésztől, hogy a vallástanítás érdekében teljes buzgalmát fejtse ki, énektanító kántort fegyelmi eljárás terhe alatt figyelmezteti lelkiismeretes szorgalom kifejtésére.

54. Vonatkozással 35—1909. számra, tanügyi bizottság következőképpen javasolja a félévi vizsgálatok helyettesítését:

„A körlátogatók előzetes bejelentés nélkül évenként legalább kétszer meglátogatják a körükhöz tartozó iskolákat abban az időben, melyet a tanítás ellenőrzésére legalkalmasabbnak tartanak. A látogatást a bizottságnak legalább két tagja ejti meg, akadályoztatás esetén azonban egy tag is elvégezheti. A látogatás alkalmával a tananyag beosztás, órarend és haladási napló alapján a már elvégzett anyagból tett kérdések szerint meggyőződést szerez a tanítás folytonosságáról, módszeréről, anyagáról, a fegyelmezésről, mulasztásokról stb. és a tapaszt-

taltakról a jelentés-mintán tájékoztatja a tanügyi bizottságot s ennek útján az egyházmegyét. Észrevételeit a tanítóval, illetőleg az iskolai előljárással közli s az utóbbival közlöttek a látogatási naplóba is bevezeti. Meghallgatja a rendes tanítási órára következő anyag tanítását, a módszerre nézve észrevételeit a tanítást követő tanácskozás során közli a tanítóval.

A tanügyi bizottság fenti véleményes javaslatának elfogadása esetén annak életbeléptetését az idő rövidsége miatt csak 1910. évi szeptember hó 1-re ajánlja; továbbá kéri a nt. egyházmegyei közgyűlést, hogy, mivel javaslatában évenként kétszeri iskolalátogatás van tervbe véve, a másodszori körlátogatás fuvardíjának fedezéséről gondoskodni méltóztassék.

Közgyűlésünk a javaslatot oly módosítással fogadja el, hogy a körlátogatók évente egyszer, még pedig lehetőleg január hónapban látogassák meg a körükbe eső iskolákat. Ily eljárás mellett a másodízbeli fuvarról gondoskodni felesleges.

55. Bogdán Lajos lemondásával, Vass Lajos eltávozásával a tanügyi bizottságban két hely megüresedett.

Közgyűlésünk tanügyi bizottsága javaslata szerint Oláh Sándor lelkész, Sólyom Ferencz vallástanító kántortanügyi bizottsági tagokul megválasztja.

56. A szatmárpálfalvai leányegyház tanácsa 1910. jan. 10. tartott gyűlésében elhatározta, hogy Boros Mihály örököseitől a szatmárnémetii 4745, 7134, 7590, 571, 733 sz. tkjkb-n főlve, 6 hold 478 ööl területű tagosbirtokot 7500 koronáért a Márton Bálint-féle hagyatékából, mely ez idő szerint 7781 K, megveszi. Kéri e határozat jóváhagyását.

Tóth Dániel és Veres Sándor esperesi kiküldöttek a vételt jóváhagyandónak véleményezik főként azért, mert a Márton Bálint-féle hagyaték megtartása így kellőképpen biztosítottnak látszik.

Egyházmegyei közgyűlésünk a szatmárpálfalvai leányegyház előterjesztett birtokvételi határozatát nem erősíti meg azért, mert a venni szándékolt birtok rendkívül magas ára miatt nem látja biztosítva a befektetendő tőke kellő gyümölcsözését. Utasítja a leányegyház tanácsát, hogy addig is, míg vételre alkalmasabb ingatlant talál, a Márton Bálint-féle hagyomány eredeti összegét $[2000 + 5350 = 7350 \text{ K}]$; l. 1908—24. b) sz. egyhm. végzést] 5 %-ot jövedelmező szövetkezeti betétként kezelje s közszükségletei fedezésére csupán a kamatokat használja föl. Felügyelő lelkészt pedig felhívja, hogy

a hagyatéki összeg állásáról évenként az esperesi hivatalhoz felelősség alatt jelentést tegyen.

57. Méhtelek beterjeszti az átalakított lelkészi és tanítói díjlevél 4—4 példányát s a törvényben előirt adókulcs életbeléptetésére vonatkozó határozatát azzal a kérelemmel, hogy még tíz évig a régi adókulcsot tarthassa fenn.

A beterjesztett ügyiratok visszatételnek azzal, hogy az egyháztanács az I. t.-cz. 43. §-a értelmében névszerinti szavazással határozzon a törvényben előirt adókulcs életbeléptetése fölött; amennyiben pedig az új adókulcs szerint kivethető adó az egyház közszükségleteit nem fedezné, kérje az egyházmegyétől névszerinti szavazással hozandó határozat kapcsán rendkívüli adó kivethetésének a jogát. A díjlevelekben sem a belhivatalnoki lakás pénzbeli értékét, sem az állami fizetés kiegészítés összegét nem kell kiírni.

58. Az egri egyháztanács 1910. ápril 14. tartott gyűlésében elhatározta a III. t.-cz. 13. §. a) b) pontjaiban előirt adókulcs életbeléptetését, ezzel kapcsolatban a lelkészi és tanítói díjlevelek átalakítását s az új adókulcs alkalmazásával fölmerült hiány fedezésére osztálybesorozással rendkívüli egyházi adó kivetését. E határozatok jóváhagyását kéri.

Egyházmegyei közgyűlésünk az egri egyháztanácsnak az új adókulcs életbeléptetésére és rendkívüli egyházi adó kivetésére vonatkozó határozatait megerősíti; a lelkészi és tanítói új díjleveleket a maga részéről jóváhagyván, megerősítés végett az egyházkerületi közgyűlésre fölterjeszti.

59. A tisztabereki egyház előljárósága a lelkészi és tanítói lakások terveit és költségvetését jóváhagyás végett beterjeszti.

A bemutatott tervrajz és költségvetés esperes urnak oly felkéréssel adatik ki, hogy azokat szakértő építész által megvizsgáltatva, a javaslat értelmében az építési engedélyt saját hatáskörében adja meg.

60. A tisztabereki egyház előljárósága kérelmez az iránt, hogy a legszükségesebb egyházi építkezések költségeinek fedezésére 6000 K kölcsön felvétele engedélyeztessék.

Méltányolva kérelmező egyház nemes ügybuzgó törekvését, egyházmegyei közgyűlés a leghalaszthatatlanabb építkezésekre szükséges 6000 K felvételéhez az engedélyt megadja, oly határozott kikötéssel, hogy a törvényesen

összehívott egyháztanács névszerinti szavazással jogerős határozattal a kölcsön felvételét és a törlesztés és kamat fedezetéül szolgáló rendkívüli adó kivetést szavazza meg s ezen jkvi kivonatot az esperes urnak mutassa be, mely után esperes ur felhatalmaztatik, hogy saját hatáskörében a továbbiakra nézve intézkedjék és az iratokat az egyház-kerületi közgyűléshez felterjeszthesse.

61. Olvastatott a rozsályi egyháznak egyházmegyei közgyűlésünk-höz intézett azon folyamodványa, melyben azt kéri, hogy engedje meg a közgyűlés, miszerint a néhai Lőkös Jánosné urnő hagyományából részére jutott összeget az iskolaépítésből származó 1000 K szinte 9⁰/₀-os kamatu kölcsöne törlesztésére fordítsa, ugy azonban, hogy ezt a hagyományt mihelyst teheti, azonnal teljes egészében visszatéríteni magát kötelezi s addig is míg ezt tehetné a Lőkös Jánosné alap után évenként 5⁰/₀-ot fog elhelyezni valamelyik szolid pénzintézetbe.

Egyházmegyénk közgyűlése a kért engedélyt megadja, elvárja azonban a rozsályi egyháztól ígéretének pontos teljesítését.

62. Berend fiókegyház egyháztanácsa új vagyonleltári íveket készített s azt megerősítés végett 2 példányban felterjesztette, kérvén megerősítésüket. A régi helyzet nagyban megváltozott a templomnak iskolává lett átalakítása s több rendbeli építkezések folytán s így a régi ívek kiigazítása helyett czélszerűbbnek mutatkozott a valóságnak megfelelő, egészen új ívek szerkesztése.

Felhozott indok alapján az újból kiállított s felterjesztett vagyonleltári ívek megerősíttetnek

63. A berendi egyház előljárósága beterjeszti a templom tervrajzát s azt jóváhagyni kéri.

A beterjesztett terv szakértő által készítettén, jóváhagyatik.

64. Tárgyalás alá vétetett a berendi fiókegyház presbyteriumának azon kérelme, hogy a kántori teendőkkel már megbízott állami tanító egyházukban az előkönyörgői tisztet is teljesíthesse. Indokolásul felhozzák, miszerint a gör. katholikuskok, baptisták és a szociálista tanok ellensúlyozását csakis az állandó istentiszteletek tartásától remélik, amit a helyben lakó előkönyörgő inkább végezhet, mint a szomszédos udvarii lelkész, más oldalról kevesebbe is kerülne az egyháznak, amely most minden erejét az építendő templom és papi lak céljára óhajtja összpontosítani.

Egyházmegyei közgyűlésünk a berendi egyház híveinek helyzetén a kívánt módon egyáltalán nem segíthet; olyan tanítónak előkönyörgői és vallástanítói tisztre való alkalmazását, ki egyházhatósági rendelkezés és egyházi felügyelet alatt nem áll, nem engedélyezheti; ilyen intézkedés semmi törvényes alappal nem bírna, ez az amugy is nehéz helyzetet még bonyodalmasabbá tenné. Amikor helyesli az istentisztelet minél gyakoribb megtartására irányuló törekvést, arra utasítja egyháztanácsot, hogy a közeli anyaegyház lelkészével igyekezzék megállapodásra jutni, az bizonyosan nem fog elzárkózni a különben is hivatásához tartozó teendők ellátásától, sőt nemes ambícióját fogja képezni a berendi hívek hűségese lelki gondozása. Egyházmegyei közgyűlésünk maga is közreműködik, hogy az udvarii lelkész e tisztének megfeleljen.

65. A garbolczi egyháztanács 1910. ápr. 3. napján tartott gyűlésében elhatározta, hogy a III. t.-cz. 13. §. a) b) pontjában foglalt adókulcsot lépteti életbe. Ezzel kapcsolatban a lelkészi és tanítói díjlevelet is átváltoztatja, 1910. ápr. 17. tartott gyűlésében. A vonatkozó jegyzőkönyvi kivonatok, a régi lelkészi és tanítói díjlevelek 1—1 és az új díjlevelek 4—4 példánya, végül a normál költségvetés — kérvény nélkül — beterjesztetnek.

Közgyűlésünk a garbolczi egyháztanácsnak a törvényben előírt adókulcs életbeléptetésére vonatkozó határozatát megerősíti, a lelkészi és tanítói új díjlevelek 4—4 példányát pedig megerősítés végett az egyházkerületi közgyűléshez terjeszti föl.

66. A sándorhomoki egyháztanács 1910. ápr. 17. tartott gyűlésében 1. sz. a. megállapítja a lelkészi és tanítói új díjlevelet; 3. sz. a. pedig jónak találja és az egyházmegyére fölterjeszteni rendeli „a tisztán leírt új adózási névsort.”

A beterjesztett új díjlevelekhez sem a normál költségvetés, sem a régi díjlevelek nem lévén mellékelve: azokat kiegészítés végett közgyűlésünk az egyháztanács elnökéhez visszateszi.

Az életbeléptetett új adókulcsra vonatkozólag pedig ne az egyéenkénti adókivetés lajstromát terjeszse be az egyháztanács, hanem névszerinti szavazással hozott olyan határozatot, melyből kitűnjék, hogy az egyháztanács a III. t.-cz. 13. §. a) b) pontjában előírt adókulcsot elfogadta.

Ha a kellőképpen fölszerelt iratok az esperesi hivatalhoz beterjesztetnek, az egyházmegye elnökségét felhatalmazza közgyűlésünk azok megerősítésére s az új díjleveleknek az egyházkerületi közgyűlés elé terjesztésére.

67. A szatmárnémeti ref. főgimnázium 300 éves fennállásának emlékére folyó évi május 18-án jubiláris ünnepet ül, melyre a rendező bizottság egyházmegyénket is meghívta elnöksége útján.

Szíves örömmel vesz részt egyházmegyénk a derék tanintézet örömmünepében s azon magát küldöttség által képviselteti. E küldöttségbe az elnökség vezetése mellett Tóth Mór, Csaba Adorján, Bay Lajos, Sátor Dávid és Soltész Elemér urakat választja meg és kéri fel.

68. A tanácsterem átengedésével tanúsított szívességéért

Nagybánya város polgármesterének egyházmegyei közgyűlésünk őszinte köszönetet szavaz.

69. Esperes úr megköszönvén a tagok kitartását, kölcsönös jó kívánatok közt

a gyűlést bezárja.

Közigazgatási bírósági ülés.

70. Bíróság következőleg alakult: Elnökség: Széll György, ki a tárgyalást vezeti és Helmeczy József. Birák: Csaba Adorján, Sinka Lajos, Szilágyi Tihamér, Bay Lajos, Balogh István, Sátor Dávid, Nagy Elek, Tóth Dániel, Papolczy Zoltán. Jegyző: Magoss Ferencz. Ügyész: dr. Harcsár Géza.

Felek részéről Nagy Mihály panaszos és ügyvédje; az egyház képviselőjében Szalkay János.

Bíróság szabályszerűen megalakulván, tárgyalás alá veszi Nagy Mihály garbolczi lelkész panaszára a garbolczi egyháztanács ellen indított közigazgatási bírósági ügyet. Előadó panaszost és annak ügyvédjét, valamint az egyház képviselőjét meghallgatja.

A nagybányai egyházmegye közigazgatási bírósága Nagy Mihály garbolczi lelkész panaszára a garbolczi egyház ellen indított közigazgatási bírósági ügyben Nagybányán, 1910. április 26-án megtartott tárgyalás után a következő

végzést

hozta:

Közigazgatási bíróság szükségét látja annak, hogy bizonyíték szereztessék be arra, miszerint a panaszos lelkész beadványában kitüntetett adókötelesek jogosan, vagy tévedésből hagyattak-e ki az adózók sorából, illetve jogosan, vagy tévedésből vettetett-e kevesebb reájok, avagy azok olyan egyháztagek, akik az előző évben is adóval voltak megróva s azóta viszonyaikban változás nem állott be. Miután pedig a beszerzett iratok erre bizonyítékot nem szolgáltatnak, bíróság a tényállás tisztázása végett Szabó József és Tóth Mór tanácsbíró urakat, mint bizottságot kiküldi, jelentésöket mielőbb elvárván.

Jelen végzés indokolását a rendelkező részben találja.

Fegyelmi bírósági ülés.

71. Bíróság következőleg alakult. Elnökség: Széll György, ki a tárgyalást vezeti és Helmeczy József. Bírák: Balogh István, Sátor Dávid, Szabó József, Nagy Elek, Tóth Dániel, Papolczy Zoltán, Tóth Mór, Csaba Adorján, Szilágyi Tihamér, Sinka Lajos, Bay Lajos. Jegyző: Magoss Ferencz. Ügyész: dr. Harcsár Géza.

Felek részéről jelen van: Szalkay János.

A nagybányai egyházmegye fegyelmi bírósága Horváth József és társai garbolczi presbyterek ellen hivatalból folyamatba tett fegyelmi ügyben Nagybányán 1910. ápril hó 26-án megtartott tárgyalás után következőképpen

ítélt:

Fegyelmi bíróság Horváth József garbolczi gondnokot, Szalkay János, Horváth Elek, Viski Bénéiamin, Horváth Miklós, Tardi Elek, Váradi Sándor és Váradi József garbolczi presbytereket az V. t.-cz. 34. §-ának 1. és 4. pontjába ütköző fegyelmi vétségben vétkeseknek mondja ki s ezért őket az V. t.-cz. 35. §. b) pontja alapján *feddésre* ítéli és egyben arra kötelezi, hogy 23 K 20 f. eljárási költséget az egyházmegyei közpénztárba 15 nap alatt, végrehajtás terhével egyetemlegesen fizessenek meg.

Indokok:

A garbolczi egyháztanács folyó évi január hó 18-án megtartott ülésében felvett jegyzőkönyv hiteles másolatából megállapítást nyert az, hogy Horváth József gondnok, Szalkay János, Horváth Elek, Viski Bénéiamin, Horváth Miklós, Tardi Elek, Váradi Sándor és Váradi József presbyterek az 1909. évi egyházi adónak az érvényben levő régi adókulcs szerinti kivetését és behajtását az egyházmegye közíg. bíróságának 139—1909. sz. alatt meghozott rendelkezése s esperesnek 2 ízben történt felhívása daczára is megtagadták.

Amennyiben pedig vádlottak eme cselekménye, illetve mulasztása az V. t.-cz. 34. §-ának 1. és 4. pontjába ütköző fegyelmi vétség ismervét magába foglalja, őket a hivatolt törvénycikk 35. §-ának b)

pontjában megszabott büntetéssel sújtani s a vétkeesség folyamánként a felmerült eljárási költségek megfizetésére kötelezni kellett.

Elnök az ítéletet kihirdetvén, jelenlevő panaszlott Szalkay János az ítéletben megnyugodott. Biróság elnöke elrendeli, hogy a jelen nem volt feleknek az ítélet hiteles kiadmánya kézbesítették.

72. Biróság következőleg alakult: Széll György tárgyalástvezető, Helmeczy József elnökök. Balogh István, Sátor Dávid, Szabó József, Nagy Elek, Tóth Dániel, Papolczy Zoltán, Tóth Mór, Csaba Adorján, Sinka Lajos előadó is, Szilágyi Tihamér, Bay Lajos bírák. Magoss Ferencz jegyző, dr. Harcsár Géza ügyész.

Felek részéről jelen van Kerekes Bálint és Debreczeni Károly.

Biróság szabályszerűen megalakulván, előadó s felek meghallgatása után a tárgyalás befejeztetvén, zárt tanácskozáskor a nagybányai egyházmegye birósága, mint fegyelmi biróság Kerekes Bálint, Szirmay Lajos és Debreczeni Károly uszkai presbyterek ellen hivatalból indított fegyelmi ügyben következőképpen

ítélt:

Fegyelmi biróság Kerekes Bálint, Szirmay Lajos és Debreczeni Károly uszkai presbytereket az egyházi törvény V. t.-cz. 34. §. 1. 4. pontjaiba ütköző fegyelmi vétségben vétkeseknek mondja ki s ezért az V. t.-cz. 35. §. a) pontja alapján *roszálásra* ítéli.

Indokok:

A lelkeszi állás megüresedésekor a lelkeszi díjlevél kiállítása a presbyterium törvényes kötelessége. E kötelesség teljesítését szegték meg panaszlottak akkor, mikor a díjlevél kiállítását megtagadták, ténykedésük magába foglalja az V. t.-cz. 34. §. 1. pontjába ütköző fegyelmi vétség tényálladékát.

De ugyancsak panaszlottak akkor, amikor az esperes ur által a díjlevél kiállítása tárgyában kiadott meghagyás teljesítését is megtagadták, az V. t.-cz. 34. §. 4. pontjába ütköző fegyelmi vétséget is elkövették; tekintettel azonban arra, hogy a díjlevél kiállítását s az idevonatkozó meghagyás teljesítését nem ellenszegülési szándékkal, hanem teljesebb gyűlésre utalással tagadták meg: ellenök az V. t.-cz. 35. §. a) pontjában megszabott büntetést kellett alkalmazni.

Költség nem lévén, e tekintetben intézkedés szüksége nem forogott fenn.

Ítélet kihirdetvén felek előtt: megnyugvásukat jelentették ki.

Függelék.

Az 5—7, 13, 14, 16—18, 26, 27, 30, 32—34, 40, 46—48, 51—55, 61, 62, 64, 67—72 számokat jegyzette Magoss Ferencz.

Az 1—4, 8—12, 15, 19—25, 28, 31, 39, 49, 50, 56—58, 65, 66 számokat Soltész Elemér.

A 29, 35—38, 41—45, 59, 60, 63 számokat Torday Imre.

Hitelesítjük.

Szatmár, 1910. április hó 2.

Széll György,
esperes.

Magoss Ferencz,
egyh. főjegyző.

Helmeczy József,
egyh. gondnok.

Sátor Dávid,
egyh. tanácsbíró.

Soltész Elemér,
egyh. aljegyző.

Betűsoros tárgymutató.

- Adókulcsa megerősítést nyert: Szárazberek 24. Szamoskrassó 26. Egri 58. Garbolcz 65. Homoké pótlást kíván. 66.
- Beregi egyházmegye átirata a bevehetetlen egyházi adók tárgyában. 12.
- Berendi vagyonleltár megerősítése. 62.
- Berendi állami tanító előkönyörgői tisztet nem teljesíthet. 64.
- Berendi templomterv jóváhagyatik. 63.
- Csaba Adorján vil. tanácsbíró üdvözlése. 6.
- Dijlevelek jóváhagyása: Uszka 21. Magosliget 22. Görbed 23. Nagy-
hodos 25. Méhtelek 57. Egri 58. Garbolcz 65.
- Dobrácsapátii kölcsönügy. 44.
- Egyházkerületi 619. sz. végzés. 8.
- Egyházkerületi 622. sz. végzés. 9.
- Egyházkerületi 623. sz. végzés. 10.
- Egyházkerületi 624. sz. végzés. 11.
- Esperesi jelentés. 7.
- Felsőbányai birtokeladás. 41.
- Felsőszabolcsi egyházmegye átirata Tisza István gróf üdvözlése tárgyában. 13.
- Garbolczi lelkész panasza. 70.
- Garbolczi presbyterek feddésre ítéltetnek. 71.
- Iskolák állapotáról jelentés. 52.
- Iskolalátogatók számára jelentés-minta nyomatik. 51.
- Iskolalátogatás módozata. 54.
- Iskolai tőkesegély kérvények. 47.
- Iskolai terv és költségvetés ügye: Pettyén 38. Sándorhomok 39.
- Jegyzőkönyv hitelesítők. 3.
- Jelenlevők igazolása. 2.
- Kispaládi lelkészlak terve módosítással elfogadtatik. 32.
- Községgyűlés megnyitása. 1.
- Községgyűlés bezárása. 69.
- Községremetei kölcsön. 45.

- Köszegremetei új adókulcs ügye. 27.
 Lőkös Jánosné hagyományának felosztása. 15.
 Lázárii lelkész panasza beruházási dolgok miatt. 31.
 Máramaros-ugocsai egyházmegye esperesének elhunytá felett részvét. 5.
 Magyar ref. énekvezérek kérelme. 28.
 Missiói jelentések. 48.
 Misztótfalui házbérlet megerősítése. 42.
 Nagybányai drágasági és személyi pótlék helybehagyatik. 30.
 Nagybánya város polgármesterének köszönet. 68.
 Nagyhodos magtárépítéshez készüljön, lelkészlakot javítsa. 33.
 Nagyhodos rendkívüli adót vethet ki. 46.
 Nyugdíjintézeti számadás. 29.
 Pálfalvai birtokvétele. 56.
 Pesti egyházmegye átirata. 14.
 Pettyén Márton B. alapját kölcsönképpen felhasználhatja. 18.
 Rozsály önálló tanítói állást szervez. 34.
 Rozsály a Lőkös-né-féle hagyományt felhasználhatja adósság törlesztésre. 61.
 Sándorhomoki küldöttség jelentése. 20.
 Szamoskőrödi ref. iskola beszüntetése. 16.
 Szamoskőrödi ref. iskola telek eladása halasztást szenved. 17.
 Számvevőszék jelentése. 49. 50.
 Szatmárnémetii főgimnázium jubileumára küldöttség. 67.
 Szatmárhegyi vallás- és énektanítás ügyében intézkedés. 53.
 Tanítók eskütétele. 19.
 Tanügyi bizottsági tagul Oláh Sándor és Sólyom Ferencz megválasztatnak. 55.
 Tárgysorozat megállapítása. 4.
 Templomterv és költségvetés: Sárköz 35. Misztótfalu 36. Dobrácsapáti 37.
 Tisztabereki lelkészlak, tanítói lak terve és költségvetése. 59.
 Tisztabereki kölcsön-ügy. 60.
 Uszkai presbyterek roszalásra ítéltetnek. 72.
 Vámfalvai birtokvétele. 40.
 Vámfalvai házbérlet megerősítése. 43.

Jelentés

a református iskola állapotáról.

Tanító:

1. Az iskolaépület (tanterem, tanítói lakás) megfelel-e a törvény követelményeinek? Ha nem: mik a hiányok?

2. Az iskola fel van-e szerelve?
Ha nincs: mi hiányzik?

3. Az iskola fűtését, tisztogatását ki teljesíti?

4. Felvételi, előmeneteli, mulasztási, haladási, (tananyag) napló, órarend, tananyagbeosztás (hetenkénti) pontosan vezettetik-e?

5. A múlt tanévi naplók szabályszerűen le vannak-e zárva?
A félévi osztályozás megtörtént-e?

6. Az igazolatlan mulasztásokat a tanító kimutatta-e? Az iskolaszéki elnök kellő időben attette-e a községi előljáróshoz? (Átvételi elismervénnyel igazolandó.)

7. A községi előljáróság a mulasztásokkal szemben teljesítette-e törvényszabta köteleességét? Ha nem: tett-e erről jelentést az iskolaszék a kir. tanfelügyelőségnek?

8. Megvannak-e az előírt tankönyvek és íróeszközök?

9. Megvan-e a hat osztály?
Ha nincs: mi ennek az oka?

10. A tanév mikor vette kezdetét?

11. A törvényes szüneten kívül nem szünetelt-e a tanítás? Ha igen: miért s meddig?

12. Mennyi a beírt tanköteles és hány volt jelen?

13. A látogatás idején a tanítás anyaga a beosztással, órarenddel és haladási naplóval megegyezik-e? Ha nem: mi okból?

14. A tanító eljárására vonatkozó észrevételek.

15. Az előző látogatás alkalmával tapasztalt hiányok pótolattak-e?

16. Észrevételek, utasítások. (Az iskolaszékre tartozók a látogatási naplóba is bevezetendők.)

